

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre ... 36 kor.

Fél évre ... 18 kor.

Egy negyed évre ... 9 kor.

Egy hóra ... 3 kor.

Nyilttérli közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 157.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, október 6.

Október 6.

Vértanuk napja! Kell-e, hogy esztendeig várjunk a visszatérő napra? Nem gyászolhatjuk-e akár mindennap is a vértanuk ezreit, kiknek jeltelen sirja szétszóródott a világ mind a négy táján? Gyujthatunk-e olyan hatalmas örök tüzet e mártírok emlékének, hogy fényénél meg ne lássuk rettenetes veszteségünket — az elfelejtetlent és mindig megújulót? Micsoda könnyörtelen átok az, amely ennyire üldözi ezt a nemzetet, hogy soha ki nem fogyhat a fájdalomból s hogy az a keserűség, amely elmúlt, soha sem kisebb annál, amely reá következik?

E pillanatban át kell küzdenünk magunkat esztendőök pokoli borzalmain, egy rettenetes lángfüggönyön, gőzölgő véroceánon, hogy rá tudjunk eszmélni azokra az érzésekre, amelyeket egykor siratva emlegettünk. A tizenhárom tábornok mesébe illő alakjához csak a felejtés vizén keresztül juthatunk. El kell felednünk négy esztendőnek égig érő kinjait, a máglyák emésztő lángjait, amelyeken elhamvadt minden jó és minden szép, amely elviselhetővé tette az életet; elhamvadtak az ifjuság ereje és álmái, porrá váltak, a reménységek, aranyfátylai s nyitott sebbé égtek az örökké fájó anyaszívek. Mindent és mindent el kell felejtünk, ami az utolsó négy év alatt történt, hogy újra megtisztultan állhassunk meg előttetek ti glóriás tizenhárom tábornokok!

A mióta a tiszta éther ölelt magába titeket: mennyi bűn és szenny tapadt mi hozzánk a világ nagy sár-tengeréből! Az esztét vesztett világ megtagadta a régi ideált s megmagyarázhatatlan ösztönök mérgével telten pusztított el mindent, amiért ti egykor küzdöttetek. Hazaszeretet! Mivé lett e fogalom? Átváltozott, mint a hajnali rózsaszín felleg, melyet váratlan szélvész borított el felkavart harma homokkal. Világuralom! lett a neve, amelynek birtokúért hamis ürügyek és hazug jelszavak alatt küzdenek a régi kulturnemzetek.

A marakodó világ, khaoszába, mint éles villanás szökik bele egy nemzet szabadságharcának emléke, tizenhárom vértanú tiszta eszménye. Amit ők akartak olyan kevés s olyan magától érthető volt! Ezt a nemzetet, amely senkit se bánt, akarták boldognak látni. Harsogó, vezénylő szavukból, amelyre csodát művelt a honvéd, az hangzott ki: ne bántsatok! Szántani, vetni akarunk csak, arany ka-

lászt termelni a Duna-Tisza közén, fiakat nevelni, akik apáik regéin nőjenek sudár legényekké s leányokat, akiknek tiszta legyen a szívök, mint a Kárpátok hava. Egy kicsiny világért küzdöttek ők: a szent tizenhármak, de akiknek ez volt az egész világuk. Ami kívül esett ezen, nem érdekelte őket, idegen földnek kinceseire nem vágytak, idegen népet nem akartak rabszolgává aljasítani s eszükben sem volt soha, hogy idegen országokat szakítsanak szét s ajándékozzák bitangul oda idegennek azt, ami soha nem volt az övék.

Milyen csodálatosan szép volt az az ideál, amelyért ők küzdöttek. A halál véres pecsétet ütött igazságaikra s most halványodó történetük, mint egy új evangélium tárul ki előttünk. S amit ebből olvasunk: szinte meglepően hat reánk. Megváltozott-e hát valóban minden haláluk óta? Bizony-nyal meg „minden” — csak mi nem!

Véressek lettünk mi is, a szenny, mely befödte a világot, minket se hagyott érintetlenül, de mégis melyik nemzet őrizte meg annyira multjának ideáljait, mint a magyar? Akarunk-e mi mást, mint egykor ők akartak? Volt-e a mi szívünkben idegen nemzet iránt gyűlölet? Mi akartuk-e felgyújtani a világot, hogy az égő házból kincseket rabolhassunk? Ohajtottunk-e mást, mint békében élni itt a mi kis világunk határai között? S fogtunk-e valaha fegyvert, ha reánk nem kényszerítették?

Önvédelmi harc volt az övék s az a miénk is. Az ő igazságuk ma sem változott; életük a mi életünk volt, haláluk a mi gyászunk és szent áldozatunk. Csak az áldozatok még nem értek véget, a vértanuk halma még mindig nő! Meddig? Vagyunk-e, leszünk-e olyan erősek, hogy elbirjuk ezt a szüntelenül meg-megújuló temetkezést? (1)

Királyi kihallgatáson a mulatós belügyminiszter.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Ugron Gábor és Mezőssy Béla miniszterek nem vehettek részt a tegnapi minisztertanácson, mert Bécsbe kellett utazniok, onnan a király tartózkodási helyére utaztak és kihallgatáson jelentek meg a királynál. A miniszterek Bécsben senkivel sem tárgyaltak és a király tartózkodási helyéről visszaérkezve, azonnal a pályaudvarra hajtottak és visszautaztak Budapestre. Bécsi politikai körök tudni vélik, hogy a bécsi utazás a király rendeletére történt és hogy az audiencián referált ügyek inkább személyes természetűek voltak, mintsem hivatalosak. A hírekkel kapcsolatban válsághírek is merültek fel.

Ugron belügyminisztert öfelsége parancsára akabinetiroda kérte legelsőbb kihallgatásra. A kihallgatásra az adott alkalmat, hogy öfelsége szintén olvasta az Országos Kaszinóban a mult héten a rendőri zárórán túl terjedő mulatságról szóló hirt és mint-hogy öfelsége már több ízben nyilvánította elítélő véleményét a háború folyamán történt mulatozásokról, dözölésekről, vagy a háborús viszonyokhoz illő keretek túllépéséről, magyar belügyminiszterének eljárásán is megakadt a szeme és igazolásra rendelte maga elé.

A tegnapi kihallgatás idejében még nem volt ismeretes, hogy a belügyminiszter a napokban egy magánháznál ismét reggelig mulatott Perlesz Dezső sertésnagyvágó lakásán. A belügyminiszter egyelőre csak az Országos Kaszinóban lefolyt mulatságról ter-

jeszthette elő igazoló jelentését. A belügyminiszter ez alkalommal öfelsége kezves el-nézését kérte, hogy saját rendeletével ellentéte jutott és öfelsége rövid kihallgatás után kegyelemben elbocsátotta miniszterét.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Egyik fővárosi lap a kormányhoz igen közel álló helyről arról értesül, hogy Ugron Gábor belügyminiszter lemondása befejezett dolog. Mezőssy Béla ellenben megmarad addig, amíg a Világ ellen indított sajtópörében a bíróság nem ítélik. Mezőssy most sürgeti az utóhértól gazdakör szállítási ügyében való döntést és valószínű, hogy még novemberben meg fogja tenni a közvélemény, hogy marad-e vagy nem. A Wekerle-kormány részleges válsága ezzel megkezdődött és hozzátehető az is, hogy nem kis öröme magának a miniszterelnöknek, aki az első pillanattól kezdve terhesnek találta az Esterházy-kormány örökségét.

Ugron Gábor belügyminiszter sorsa befejeződött. A miniszter, aki felrugta saját záróra rendeletét, nem maradhat meg hivatalában. Tegnapi mint miniszter hagyta el Ugron a király dolgozó szobáját, de tudta, hogy el van ítélve és már csak vergődik és csak ideig-óráig viselheti a díszes méltóságot. Az ügy annyira megérett, hogy már aktuálisvá vált az utódjáról való gondoskodás is. A belügyi tárcának két favoritja van. Návay Lajos, Wekerle Sándor miniszterelnök jelöltje és a másik jelölt, akit Apponyi Albert szeretne a bársonyszékbe ültetni: Tóth János államtitkár.

Bécsből ezekhez a hírekhez a következőket jelentik: Kétségtelen, hogy a kihallgatás szoros összefüggésben van azokkal a hírlapi támadásokkal, amelyekben a két miniszternek a legutóbbi része volt. Amíg azonban az újfehértói gazdakör szállítási ügyei miatt Mezőssy Béla földművelésügyi miniszter maga kérte kihallgatását a felségtől, hogy igazolását előterjeszthesse, addig Ugron Gábor belügyminisztert a király hivatta maga elé az Országos Kaszinóban lefolyt hajnalig tartó mulatozás miatt.

Bécsi udvari körökben a legnagyobb felháborodással beszélnek a két esetről, melyek rengeteget ártottak a magyar kormány tekintélyének és amelyekről legfelsőbb helyen is megdöbbenve értesültek.

Különös jelenséget tulajdonítanak annak a körülménynek, hogy mindkét kihallgatás, de főleg a belügyminiszteré feltűnő rövid eddig tartott. Mezőssy részletesen előterjesztette védelmét, melyet a király hír szerint kegyesen meghallgatott. De az ügyben még nem hozott döntést. Azok, akiket mint illetékes tényezők ismernek, helyesebbnek tartanak, ha Mezőssy a bírói tárgyalás előtt lemondana, hogy így felelőtlen helyről szabadon vihesse védelmét.

A belügyminiszter a király elnézését kérte a kaszinói eset miatt. Beavatottak véleménye szerint a királyn Ugron ügyében sem döntött még, de a belügyminiszter hamarosan bekövetkező lemondását mégis bizonyosra veszik, annyival is inkább, mert a belügyminiszter újabban nyilvánosságra került mulatozása semmiesetre sem szilárdítja meg a helyzetét. A király hír szerint Mezőssy és Ugron ügyében döntés előtt Wekerle Sándor miniszterelnököt is megakarja hallgatni.

„Nem szabad nyilvánosan tárgyalni a békéről.”

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Zürich. Londonból jelentik: Hivatalos forrásból érkezett hír szerint Angliában a közhangulat ellene van minden idő előtti békének, aminek Angliának a központi hatalmakkal való békekötését is tekintik. Anglia és a szövetségesei a pápa békejavaslatát és a központi hatalmak válaszát nem tartják elégnak arra, hogy komoly béketanácskozás alapjául szolgáljanak.

Zürich. Római politikai körökben híre jár, hogy a kormány a háború folytatása érdekében nagyarányú akciót indít. A mozgalom hivatalos beszédek tartására és intervencionista szövetekezések üléseinek rendezésére fog kiterjedni.

Berlin. Holnap, szombaton tárgyalja a broodalmi gyűlés a szociáldemokratáknak a nemrég alkotott hazai párt, Vaterlandparttei ügyében benyújtott interpellációját. Ennél a tárgynál felszólal a kancellár is, hogy a német belpolitikai helyzetről nyilatkozzék. A jövő héten sor kerül a külpolitikai vitákra is, de ettől semmi újat nem várnak, mert ma már általános az a vélemény, hogy a békéről nem szabad nyilvánosan tárgyalni, mert Németország már annyiszor kifejezést adott békehajlandóságának, hogy most ellenfeleiben van a sor a békenyilatkozatok tételére. Egyébként meg akarják várni a pápa akciójának hatását.

Stockholm. Branting kijelentette, hogy valósággal el van ragadta Czernin Otto-

kár gróf külügyminiszter nyilatkozatától és azt jelentékeny lépésnek tartja a béke érdekében. Huismans úgy nyilatkozott, hogy ha régebben ilyen kancellári beszédek hangzottak volna el, ma nem lenne háború. A munkástanács stockholmi megbízottai kijelentették, hogy Czernin beszéde Oroszországban a legkitünőbb hatást fogja kelteni. A stockholmi amerikai követség is kedvezően fogadta a külügyminiszter nyilatkozatát, míg a francia és angol diplomaták a beszédet, mint szerénykialtást akarják feltüntetni.

Megállók a németek a nagy harcot.

Berlin, október 5. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportja:

A negyedik hadsereg vezetősége és csapatai felett ritka nehéz csatának múlt el, de megállították a harcot. Kora reggeltől az éj beálltaig tartott a viaskodás, amely a Langemarcktól északkeletre fekvő területől a Menin-ypeni-uttól délre fekvő területig terjedő vidékről (öt kilométer), ismételtén indított angol támadások folytán újra és újra fellángolt. A tüzési tömegek, az ágyuk és kiszolgálók végsőkig fokozódott teljesítőképességével szakadatlanul lötték a terepet, amelyen a gyalogság ide-oda hullámzó elcseseredett harcai lefolytak. A csata legforróbb pontjai voltak Pölkapelle, néhány magaslat Taschendaletől három kilométernyire nyugatra, a Sonnebecktől keletre és délkeletre fekvő utkeresztések, a Becelaeretől nyugatra elterülő erdőrészek és Gheluvelt falu. Az ellenség ugyan átmenetileg előrenyomult ezen a vonalon át, de ellentámadásaink ereje folytán nem tudott helytállani, jöllenét egész késő estig folyton új erőket vetett harcba. Az angolok térfelnyerése ennek folytán csak egy, egy és fél kilométernyi földcsáv, Pölkapellel kezdődőleg a Sonnebecktől keletre fekvő kiszögelésekön át és az innen Becelaere felé vezető utakon. Ez a falu, valamint Gheluvelt, amelyért forró küzdelem folyt, teljesen birtokunkban van. Az angol hadosztályok véres vesztesége — egyedül a kora reggeli támadásnál legalább tizenegyet vetettek harcba — az egybehangzó jelentések szerint nagyon nagy. Az összes fegyvernemek szabályos együttműködése, az angoloknak ezt a hatalmas támadását is megsemmisítette a cél előtt, amely cél pedig nem úgy amint állítani fogják, közelfekvő, hanem kétséget kizárólag messzemenő volt. A Flandriában küzdő német csapatok hősiességét mi sem mulhatja felül.

A német trónörökös hadcsoportja:

A Maas keleti partján a franciák a 344-es magaslat északi lejtőjén, Samogneux-tól keletre este új erős támadást intéztek, amely három nap alatt immár a tizenkettedik volt. Heves, az előretörés előtt pergőtűzzé fokozódott tüzelés vezette be a francia haderők

rohamát, amelyet a harcedzett württembergiek csaknem mindenütt visszavertek. Nehány helyen ellentámadások váltak szükségessé, ezekből sok foglyot szállítottunk be.

A keleti harctéren nem volt nagyobb harci esemény.

Macedóniai harctér:

A mulasteri medencében és a Cserna hajlásban élénkebb volt a harci tevékenység, mint a legutóbbi napokban. Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Nem volt harci esemény.

Budapest, október 5. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Nem volt nagyobb harci esemény. A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Aradi kereskedők megkárosítása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A kormány rendelete szerint a szövöttáru kereskedők kötelesek készleteiket bejelenteni a Lenn-központnak, amely a készletek felett rendelkezik s a bejelentett készleteknek bizonyos meghatározott százalékát enged meg forgalomba hozni. Az aradi kereskedőknek talán sohasem volt annyi kellemetlenségük, mint amióta a Lenn-központ védő karjaiba vette őket. Általános a panasz, hogy a Lenn-központ a kereskedők készleteiért járó pénzösszegeket csak hosszadalmas levelezés után fizeti ki.

De maga a kormány rendelkezése is nagy mértékben sérti a kereskedők anyagi érdekeit. A rendelet értelmében ugyanis a kereskedők kötelesek arra, hogy minden vég-áruból 15 centiméter hosszú mintát, a konfekcionált áruk-ból pedig egy-egy minta-darabot küldjenek fel a Lenn-központnak.

Tekintettel arra, hogy a konfekcionált áruk horribilis módon megdrágultak, érthető az aradi kereskedőknek az a panasza, hogy anyagi veszteséget szenvednek, amikor minta-darabokat küldenek Budapestre, mert a minta darabokért a Lenn-központ semmit sem fizet.

Az aradi kereskedők most tisztázni akarják azt a kérdést, hogy milyen módon részeseüljenek anyagi rekompenciában a Lenn-központ részére küldött konfekcionált mintákért. A leghelyesebb megoldás az volna, hogy ha a Lenn-központ a drága minta-darabokért megfizesse a rendes árat, ha pedig nem reflektál a minta-darabokra, akkor küldje azokat vissza a kereskedőknek.

Legfőbb ideje volna, ha a kormány a kereskedők anyagi érdekeit szem előtt tartva, utasítaná a Lenn-központot, hogy a lefoglalt készletből rendelkezésére bocsátott árukat azonnal fizesse ki és fizesse meg a drága minta-darabokat is, mert abszurdum volna, hogy a kereskedők sok ezer korona kárt szenvedjenek csak azért, hogy a Lenn-központ minél több nyereséget produkáljon.

Október 15-én megnyílik az aradi román tanítóképző.

(Beszélgetés az új igazgatóval. — Új magyar tantárgyak.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Néhány nappal ezelőtt megemlékeztünk a aradi román szentszékek arról az érdekes üléséről, amely a román tanítóképző megnyitásával foglalkozott. Mint ismeretes, a kultuszminiszter a román tanítóképzők mellé miniszteri biztosokat küldött ki, akik az intézet székhelyén lakva közvetlenül ellenőrzik a tanítás menetét. Az aradi tanítóképző mellé Brendörfer János dr.-t a budapesti István-uli gimnázium igazgatóját rendelte ki a miniszter és a miniszteri biztos már Aradra is költözött. Tudvalevőleg a miniszteri biztosnak olyan széles jogkört biztosítottak, hogy a szentszékek ezért eleinte nem akarták megnyitni a tanítóképzőket. Hogy azonban mégis miért nyílik meg az aradi intézet, arra vonatkozólag Oláriu József dr., a tanítóképző és a szeminárium új igazgatója a következő érdekes kijelentést tette az Aradi Közlöny munkatársának:

— Az aradi szentszék legutóbbi ülésén tényleg beható eszmecsere folyt affelelt, hogy megnyissuk-e az intézetet vagy nem. Aggodalmas volt ugyanis a miniszteri biztos igen tág és messzemenő jogköre és ezért eleinte húzódozott a szentszék az iskola megnyitásától. A miniszteri biztos, aki már október elsején Aradra költözött, időközben érintkezést talált a püspökkel és a szentszéki tagokkal, valamint velem és a tanítóképző tanári karával, és megnyugtatót bennünket működése irányát illetőleg. Kijelentette, hogy a kultuskormány-nak a legbékésebb szándékai vannak és remélhetőleg semmi diferencia sem támad az intézet vezetősége valamint, a miniszteri biztos között. A miniszteri biztosnak külön dolgozó szobát fogunk berendezni az intézetben, mert ő minden előadást végig akar hallgatni és természet-

esen beleszólási joga van a tanárok tanítási módszerébe. Ha egy-egy előadást aggályosnak tart, joga van a tanár kijelentéseit megkerülni és olyan irányba terelni, hogy az összhangba hozassék a kultuszminiszter által lefektetett irányelvekkel. Különösen azt tartottuk sárelmesnek, hogy a miniszteri biztosnak joga van a növendékekkel bárhol érintkezni, őket a lakásukban felkeresni és esetleg kifogásolni környezetüket. A növendékek magánéletét is jogosult tehát ellenőrizni, ezért, hogy iskolán kívül is megfelelő irányt képviselő környezetben élhessenek. A tanítás anyagában lényeges változást idéz elő a kultuszminiszter reformja.

Eddig ugyanis a román tanítóképzőkben csak a magyar nyelvet és irodalmat tanították magyarul, ezután azonban a magyar történelmet, a hazai földrajzot és a magyar alkotmányt is magyar nyelven kötelesek tanítani a tanári kar és magyar nyelven kell felelni, valamint vizsgálni a növendékeknek.

— Hogy a növendékek bírják-e annyira a magyar nyelvet, hogy ezekből a tantárgyakból jól levizsgálhatnak, arra feleletem ez: az új népoktatási törvény értelmében a román elemi népiskolák negyedik osztályában már teljesen jól kell tudni magyarul a román növendékek is, így tehát a román tanítóképzők hallgatói bizonyára kifogástalanul tudnak magyarul beszélni. Ami az aradi tanítóképző tanmenetét és a tanítás beosztását illeti, arra vonatkozólag néhány nap múlva konferenciát tartunk és a miniszteri biztossal egyetemben elkészítjük a tervezetet.

Aradi kisemberek —

„nagy” ötlefeik.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Közeledik a tél. A világháborúnak talán legnehezebb időszaka lesz ez a negyedik tél. Nem a frontokon küzdők miatt támad aggodalom, mert a hősök most is éppen úgy megállják helyüket, mint eddig tették. De az itthonmaradottak sorsa bizonytalan. Talán nincsen ember, aki gondokba merülve ne gondolna borzadva arra, hogy miből és hogyan fog élni a negyedik háborús télen? És ebben a kínos bizonytalanságban szinte bámulatos az a leleményesség, amelylyel a kis egzisztenciák biztosítani igyekeznek sorsukat. Néhány példát mondunk el az alábbiakban, amelyek megszívlelendők és követésre méltóak.

Kisemberekből egy csoport alakult Aradon, amely hangyaszorgalommal gyűjtött élelmiszereket. A csoport tagjai közösen vásároltak és termeltek élelmiszereket, amelyeket egymás között arányosan szétosztottak. A csoport nagymennyiségű paradicsomot gyűjtött össze. A szétosztás után azonban még mindig nagyobb fölösleg maradt. Ezt a fölösleget a csoport szegényebb sorsu tagjai megvásárolták a közönségtől, a paradicsomot befőzték és a télen üvegekben fogják árusítani. És bizonyos, hogy a leleményes emberek szép keresethez fognak jutni.

Másik eset. Van Aradon egy kisebb javadalmazású tisztviselő, aki összegyűjti ismerősei ócska ruháit. Ezeket felküldi Budapestre egy bécöghez. A szabó kifordítja a ruhákat és a

tisztviselőnek minden ruha után 10 korona províziót fizet. Az ismerősök is jól járnak, mert rendes ruhához jutnak, a szabó is jól jár, mert keresetre tesz szert és legjobban a kistisztviselő jár, mert így szerzett szép mellékjövedelmével türethetőbb tudja tenni sanyaru helyzetét.

Egy városi kistisztviselőnek a felesége nem mindennapi módját eszelte ki annak, hogy háztartásának felbillent mérlegét helyreállítsa. Az asszony kaucuk-hulladékokat gyűjt. Válaszos levelezőlapokon kéri az aradi családokat, hogy a kaucuk-hulladékokat adják neki. Sokan ingyen adják oda a rájuk nézve értéktelen hulladékokat, mások pedig potom áron adják el. Így azután a ritka és nagyon drága anyagból meglehetősen mennyiséget gyűjt össze az asszony, aki a hulladékot nagyszerűen értékesíti. Gondolt-e valaki arra, hogy apró értéktelenné tett sző kaucuk-hulladékból pénzt osiholjon elő?

A sertéstartási rendelet szintén leleményességre tanította a kisembereket. Néhány család közösen hízal sertéseket, amelyekkel ebben a zsirnélküli és drága időkből egyszerű eredménnyel kereskedhetnek.

A háború a zsidvasár ócskaságainak kelen-dőségét is emelte. Az ócska, rozsdás szegtől a szinehagyott fluanc-sapkáig minden elkél az ócska-piacon. Két aradi kistisztviselő foglalkozásszerűen járja a zsidvasárt és mindenféle használható holmit összevásárol, hogy ezeket értékesíthesse. Legutóbb a két ócskaság-kutató egyike családi olajfestményeket talált a zsidvasáron, amelyek egy aradi úri család tulajdonai voltak. A tisztviselő összevásárolta a festményeket, elvitte a családhoz, amely jó áron visszavásárolta azokat.

Volt még a zsidvasáron néhány családi festmény, amelyekről tudomást szerzett Grumáz László dr. rendőrkapitány. Grumáz dr. megvásárolta a képeket, amelyek Wallfisch Armin volt aradi bankár és néhai Tolnai János dr. ügyvéd szüleit, Wallfisch Pált és feleségét ábrázolják. A rendőrkapitány, aki a képeket hivatalában őrzi, most olyan embereket keres, akik még talán emlékeznek Wallfisch Pálra és ne-jére. Ha a képeket identifikálják, a rendőrkapitány azokat a kulturpalotának fogja ajándékozni.

Még számtalan olyan esetet sorolhatnánk fel, hogy a kisemberek önmaguk segítenek magukon ezekben a jezyrondszeres, központos időkben.

Kalandos mult a letartóztatott pap megett.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Megirta az Aradi Közlöny, hogy Nagyváradon letartóztatták Török János görög keleti tábori lelkészt, aki siklászással gyanúsítanak és aki előzőleg a vele együtt a csapattól vásárlásra indult számvivő örimestert akarta letartóztatni, de az agyonlőtte magát.

Most arról értesülünk, hogy ennek a papnak igen kalandos a multja.

Sokan imerték Budapesten Török János egykori bölcsészethallgatót, aki állandóan fiakkereken járt, sokat költekezett és hallatlanul kalandos mult volt a háta mögött. Török János a kalandorok világában is a legelőkelőbb szerepet vitt, huszonnyolc esztendő kora dacára rendkívül változatos életpályát futott meg. Zseniális ember volt, mindenütt kiütötte magát. Azon kezdte, hogy gimnáziumi tanulmányai után beiratkozott a bölcsészeti fakultásra, fél év múlva pedig már jogász volt. Három évvel később kiment Svájcba, ahonnan később már azt a hírt kapták felőle barátai, hogy egyetemi magántanárrá habilitáltak a filozófiából. Am Török János ekkor sem érezte révben magát. Hazajött ismét, leszolgálta az önkéntesi évét, a melynek végeztével aktiválta magát. Hadnagy volt és szerelmes egy pesti urileányba, aki azonban nem viszonzta érzelmeit és Török ezért öngyilkosságot követett el: kiment a Duna partjára, magára lőtt és a Dunába ugrott. De nem pusztult el. Kimentették és tovább folytatta kalandos pályafutását.

Két fiatal barátja társaságában kiment Egyiptomba, de mivel mind a hárman szegények voltak, magyar muzsikusoknak szegődtek el az egyik egyiptomi fürdőhelyre. Török volt a karmestere a három tagu zenekarnak. Mikor a szezon lezajlott, Török egy cigarettagyárban kapott alkalmazást. Az egyiptomi klímához sem tudott azonban hozzászokni nyugtalan vére, me-gint csak visszatért Magyarországra és ott folytatta, ahol Egyiptomban elhagyta. Cigarettákkal kereskedett Budapesten. Am sok konkurrens volt, nem tudott megélni a cigarettából s erre üzleti körébe felvette a reklámok árusítását is. Ekkor már jól ment a sora, sok pénzt keresett. Sok pénzt, hajszolta a mulatozóso-kat, amibe ugylátszik, hamarosan belesom-moriótt.

A másik végletet kereste most, az askétizmust: szerzetes akart lenni. Török, aki ebben az időben még Toch Jánosnak hívták és zsidó vallása volt, gyorsan áttért a római katolikus hitre és a bencésekkel jelentkezett felvételre. Azok azonban elutasították. Török összekötéseket keresett s azok után azután sikerült Majláth Gusztáv erdélyi püspök udvarába be-junia. Végre is maga a püspök segítette hozzá, hogy a zylulafehervári szemináriumba felve-gyék. Mikor egy év múlva ismét mutatkozott Budapesten, Török már felszentelt pap volt. Bizonyos, hogy jogtalanul viselte a papi reveren-dát s ugylátszik, ezidőtől kezdve már tisztességtelen is kezdett lenni, csak hogy vágva el-érics. Kiment Rómába, ahol a Vaékánban is megfordult. Hazajött ismét és a politikusok ör-

saságába furakodott. Két függetlenségi képviselő fogta különösen pártját és már úgy volt, hogy az elhunyt Csontos Olivér képviselő fehérmegei kerületében léptetik fel. De jelöltetését el-ejtették később, a képviselőknek tudomására jutott ugyanis Török zavaros múltja. Pár hó-nap mulva a görög katolikus hitre tért át Török és a háboru első évében már mint görög-katolikus tábori lelkesítője találkozott vele Budapesten. Elegáns életmódját most is folytatta. Alapjában mulató természetű fiú volt az alacsony, zömök, intelligens arcú, ideges fiatal ember, akét fényes keménykalapban, reverendában gyakran lehetett látni a pesti táncmulásokban.

Jó páciens a király öccse.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny megírta, hogy a király öccsét, Miksa főherceget vakbélgyulladás miatt meg kellett operálni. A betegség jelei akkor mutatkoztak, amikor a főherceg a király képviselőjében Eleonora bolgár királyné temetésére utazott. Visszatérve Bécsbe, már nagyobb fájdalmakat érzett a jobb oldalán és ehhez a szimptomához az éjszaka folyamán erősebb hidegrázás is járult. Még az éjjel elhívták a beteghez Steinlechner dr.-t, aki Hochenegg tanárral együtt megállapította, hogy krónikus vakbélgyulladása van a főhercegnek és azonnal műtétet kell végrehajtani. Ez azonnal kellemetlenebbül érintette a beteget, mert éppen a frontra készült. Az operáció azonban elhalasztódott, mert hurut lépett fel és ezért csak tegnapelőtt délelőtt féltizenegy órakor hajtották végre a műtétet.

Miksa főherceg — mint bécsi tudósítónk jelenti — Conzólói gróf kamarása kíséretében hajtattott egy autón a szanatóriumba. A főherceg édesanyja ekkorra szintén odaérkezett. A műtőteremben minden előkészület ekkorra már befejezték. A főherceget liften vitték fel a terembe, ahol levetkeztették és az asztalra fektették. Nyugodtan türe, hogy a narkózishez szükséges álarcot az arcára tegyék. A műtét háromnegyed óráig tartott és befejezése után a főherceget levitték a földszinten részére kijelölt szalonba, amelynek ablakai gyönyörű kertre nyílnak. A szalon mellett egy kis szoba van a komornyik részére.

A főherceg állapotában állandó javulás van, eltekintve azoktól a rosszulletektől, amelyet a narkózis okoz. Az orvosok kétszer jelennek meg naponta a beteg ágyánál, meg vannak elégedve annak állapotával. A főherceg anyja egész nap fia mellett tartózkodik és csak este tér vissza az Augarten-palotába.

A főherceg egyelőre szigorú diétát köteles betartani. Amíg a kloroform-jelenségek nem tűnnek el, kizárólag folyékony táplálékot kap: teát és üres levest. Apácák ápolják, akik nagyon türelmes betegnek mondják. Az orvosok minden látogatást eltoltak és a főherceg nagyon engedelmessé beteg, aki az orvosok minden rendelkezésének eleget tesz. Népszerűségét semmisen bizonyítja jobban, minthogy egész nap állandóan érdeklődnek a közönség minden rétegéből az állapota iránt. A király és királyné naponta többször kapnak jelentést a főherceg állapotáról.

A HIRDETÉSEK ÁRA.

A hirdetés ára centiméterenként egy koronába kerül, vagyis ahány centiméter magasságu a hirdetés, annyi korona.

Az apróhirdetésekre vonatkozó tudnivaló a lap utolsó oldalán található.

Mata Hari, a sumatrai kormányzó leánya.

(Bécsi tudósítónktól)

Az Aradi Közlöny mai számának társalgásban részletes híradást közölt arról a francia barbarizmusról, amely a híres varieté-táncosnőnek Mata Harinak pörében megnyívánult. A „szoborszerű asszonyt” — amint nevezték — a giulottin alá költöztette a franciák sovén fanatizmusa és elvakult dühe. Megirtuk volt azt is, hogy a művésznő többször megfordult Bécsben, sőt Budapesten is fellépett. Most egy híres bécsi író, Konstanze von Linden mondja el a vendégszereplésről emlékezéseit:

— Tizenhat év előtt ismertem meg. Egy gazdag berlini kölygő öt órai teát adott a Meisl és Schadn szálloda külön termében. Férjem, Matasies rendőrkapitány, egy magyar mágus, egy magasrangú pap és mások voltak hivatalosak. A napi újdonságokról, színházról és zenéről csevegtünk, midőn... egy pár lépett be. A háziasszony bemutatatta őket:

— Mata Hari indiai táncosnő s vőlegénye, H. P. német földbirtokos.

A szép pár helyet foglalt, én beszélgetni kezdtem a híres táncosnővel. Beszédje érdekes keveréke volt a holland, angol, másképp s német nyelveknek, amely utóbbit kissé bécsi akcentussal beszélt. Ez a nyelvkverés oly érdekes volt, hogy mindnyájan neveltünk azon. Franciául is kissé komikusan beszélt. Elbeszélte, hogy Bécsben egy matinéon táncolt, amely fényesen sikerült. De Mata Harit nem ekkor látam utoljára. Legközelebb futólag egy nagy bálon találkoztam vele, ahol bronzszínű teintjével és óriási nagyságu gyöngyeivel tűnt fel. S midőn később Párisban találkoztam vele, élénken tudott beszélgetni nagy bécsi sörözőiről. Első találkozásunk óta hat év telt el. A német vőlegény nem vette el feleségül, így maradt hű a tánc muzájához. Ekkoriban, noha egy regényemmel nagy sikerem volt, én is a színház után sóvárogtam és Brüsszelben a „Hercog urfiak” című színműben léptem föl. Majd Párisba tettem át lakásomat és így részesültem abban a szerencsében, hogy egy napon meghívást kaptam egy matinéra, amelynek mesészerű programja volt. Sara Bernhardt verseket szavalt, Mounet Sully klasszikusok verseit deklamálta, Cáruso a halhatatlan Tosti dalait énekelte, s amelyen Mata Hari is fellépett. Társaim a táncosnő fellépte előtt izgatottan tettek figyelmessé a művésznőre. Ugy tettem, mintha nem ismertem volna.

— Kedvesem, egy hamisítatlan indiai táncosnőt fogunk ma látni, amelyet soha életében még nem látott!

Az ajtó felpattant és előttünk állott egy tüllel és szalagokkal beburkolt Tanagra szobor. Megismert és intett nekem. Ekkor táncolta el híres „Danse des Fleurs” című táncát. Végtelenül szerette a virágokat. Egy időben minden nap virágokkal hintette be szobájának szőnyeget miközben táncolt s kosarából szórta a rózsákat. Aki nem is értette meg táncának nüansait, csodálta szobortermétét s be kellett vallania, hogy érdekesebb jelenséget a színpad világában aligha látott.

— Ettől kezdve gyakran találkoztam Mata Harival. A Majestic Hotelben lakott s egyetlen vágya az volt, hogy nagy karriert csináljon. Óriási sikerrel lépett fel a Cirque Médranóban és széptevője, Vicomte des Foquières bevezette a magasrangú körökbe, hol egy estén említett táncával az arisztokrata hölgyeket és urakat ragadta lelkesült csodálatra.

Midőn Mata Hari élettörténetét nekem elbeszélte, nagyon meg kellett sajnálnom. Sumatra kormányzójának leánya volt, belesze-

retett egy hollandiai tengerész tisztbe és férjhez ment hozzá. Kis leánya született, aki ma husz éves lehet s ép úgy, mint édesanyja „indiai táncosnő”. Gyakran sirt előttem Mata Hari, miközben elbeszélte mily brutális és iszákos volt a férje s hogy a kormányzó leánya mily gyakran kapott tőle verést. Életének minden kis titkát kitértem előttem s istenem, ha az asszonyok „mindent” elbeszélnek egymásnak az még mindig lényegesen kevesebb, mint amit a szívükben fájdalmat elviselni tudnak. De ebben az esetben elég volt nekem az is, amit elmondott. Miután Hollandiában néhány évig végtelen boldogtalanul és férjétől állandóan kifosztatva élt, egy nap szó nélkül elszökött. Ugy amint az ma a filmdrámákban szokás, kis gyermekét férjének egy jóakaratu nővérehez vitte és Párisba futott. Könyvek között nevetve mondogta:

— Kedvesem, mindössze egy pénztárcám és egy naperórom volt. Néhány nap mulva már nem volt pénze s miután mindenkinek elpanaszolta keserűségét, azt a tanácsot adták neki, hogy menjen el egy híres fotografushoz és vetessen fel magáról indiai táncpózokat.

Egy nagyvilági asszony számára mindenestre keserves kezdet volt. Így mentette meg egzotikus föllépése és arca az éhenhalástól. A fotografiáktól már nem messze volt az ut az impresszáriáig és így ment Berlinbe, majd Bécsbe.

Most vége van. Nem tudom elhinni, hogy valóban kém lett volna. Ellenségeink halálra ítélték s mai egy utolsó üdvözlőket küldünk sirja felé. Szerette a virágokat s most mint hazatérő olyan sirban nyugszik, amelyre senkise hint egyetlenegy virágszálat sem...

Állami tisztviselők háborus segélye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny már jelentette, hogy az állami tisztviselők november elsejétől kezdve megkapják az új háborus segélyt. Most módunkban van közölni, hogy egyes fizetési osztályokban mekkora ez a segély. A segítség a törzsfizetés 50-100 százaléka. Természetes, hogy a kisebb fizetésű tisztviselők segélye aránylag a legnagyobb. Alább közöljük az egyes fizetési osztályokat s melléje írjuk a háborus segély összegét.

Fizetés	Háborus segély
1400 K-ban	1400 K-ban
1600	1500
1800	1600
2000	1700
2200	1800
2400	1900
2600	2000
2800	2100
3000	2200
3200	2300
3400	2400
3600	2500
4000	2690
4400	2700
4800	2800
5400	2900
6000	3000

A hétezer koronánál nagyobb fizetésű tisztviselők háborus segélye a törzsfizetés ötven százaléka. A díjnokok is kapnak háborus segélyt és pedig 960 koronát.

Őrszem által agyonlőtt 33-as gyalogos.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A csendes ujaradi állomásnak az elmúlt éjjel véres szenzációja volt. A sötét éjszakában lövés dördült el s egy emberélet elpusztult. Este 11 óra felé futott be az ujaradi állomásra a Temesvár felől érkező személyvonat. Néhány percig állt a vonat, néhány utas kiszállott, néhányan felszálltak a vonatra.

Egyszerre lövés dördült el, amely a közönség körében nagy rémületet keltett. De nem volt idő, hogy a dolog után kérdezősködjének, mert a vonatvezető sipolt és a vonat továbbment Arad felé.

Az Aradi Közlöny tudósítója a tegnapi esti esetről a következőket tudta meg. Az ujaradi állomáson a vonatok érkezésekor tiszt parancsnoksága alatt katonai rendőrség tart kordont, hogy a katonák ne szokhassanak. A katonai rendőrök észrevették, hogy két szerb fogoly, akik a környéken gazdasági munkát végeznek, át akarnak szökni a kordonon. A két szerbet természetesen azonnal őrizetbe vették és intézkedtek, hogy a hadifogoly-csoportból senki se szokhassék meg.

A vasuti állomás környékén katonai őrszemek teljesítenek szolgálatot, akiket kioktatnak, hogy senkinek sem szabad a vasuti vágányok között tartózkodni. Az egyik őr, öreg román népfelkelő nemsokára azután, hogy a szökni akaró szerb hadifoglyokat lefűlelték, észrevette, hogy egy szerb fogolynak vélt alak fut a vonat felé, az állomás hátsó részén, ahol tilos a tartózkodás. Az őr előírászerűen, háromszor utána kiáltotta:

— Allj! Ki vagy?! Allj! Ki vagy?
Allj! Ki vagy?!

Az alak azonban nem törődött a kiáltással és tovább szaladt. Az őr erre lekapta válláról fegyverét és éles töltéssel a szaladó után lőtt. A lövés talált s az alak holtan zuhant a földre. A vonat ekkor már megindult Arad felé. A katonai rendőrök azonnal odafutottak a

földön heverő emberhez, egy 33. gyalogezredbeli közkatonaéhoz. A golyó hátul hatolt be a katona testébe, a gerincét eltörte és a katonát azonnal megölte.

Az esetről jelentést tettek a katonai parancsnokságnak, amely bizottságot küldött ki annak megállapítására, hogy nem történt-e mulasztás. A katonai őrt őrizetbe helyezték. A kihallgatott tanúk egybehangzóan azt vallották, hogy a katonai őrszem előírászerűen járt el, háromszor kiáltott a szaladó katonára s előírás szerint csak akkor használta fegyverét, amikor a katona a harmadszori felszólításra sem állt meg. Az agyonlőtt katona holttestét a katonai járványkórház hullá-csarnokába szállították.

Mozdonyvezetők és fűtők helyzetének javítása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A magyar királyi államvasutak aradi fűtőházfőnöke Fényes Kálmán a mai napon mozdonyvezetőket és fűtőket maga köré gyűjtötte és előttük a következő nyilatkozatot tette:

A minisztertanács a háborús segélynek lényeges felemelésén kívül a tehervonatu összekötő és tartalék mozdonyvezetőknek az eddigi táskapénz és jutalék pótlék 50 százalékos emelése helyett változó illetmény keresetük utáni 70 százalékos, a személyvonatu és helyi érdekű vasutakon szolgálatot végzőknek pedig 60 százalékos emelést engedélyezett. Ez a javítás a mozdonyvezető évi változó illetmény keresetét keréken 600 koronával növeli.

A mozdonyvezető tanoncok és segéd mozdonyvezetők mindezekon felül Budapesten és Fiumében egy korona, az üzletveze-

tőségi székhelyeken 80 fillér, egyebütt pedig 60 fillér béremelésben részesülnek. A kihelyezett mozdonyvezetők órapénzét úgy számolják el, mint a honos fűtőháznál. Gondoskodunk, hogy minél több helyen közös konyha létesüljön, ahol a személyzetet utra való étel-nemüvel is ellátjuk. A családtagoknak ingyenes orvosságra lesz joguk. A mozdony felvigyázóknak éjjeli pótlékot engedélyezünk. tüzelő anyagról gondoskodás történik, valamint arról is, hogy az utazó személyzet több kölaját kapjon.

Leltári ruhákat a vasut javíttatja, a ruházat és lábbeli ügyben messzemenő támogatás történik. A kárt szenvedett mozdonyvezetők kártalanítása, a rokkantak háborús pótléka méltányos megoldásra számíthat, a nyugdíjasok segélyezése folyamatban van. A változó illetményeknek a tiszta órapénz alapján történő megállapítására az előmunkálatok folynak.

A tanuló gyermekek részére a családi pótlék a 16 éven felül is biztosított. A háborús éveknél a nyugdíj magasabban való betudása méltányos elintézésére számíthat, szintugy a kék ruháknak illetményeként való biztosítása.

A mozdonyvezetők kérései az eddigi kifogástalan jó szolgálatukból fakadó jóindulattal fogadtattak és intéztettek el abban a biztos várakozásban, hogy a jövőben is teljes buzgalommal fogják szolgálatukat teljesíteni.

Mindezek a kedvezmények önként értendőleg a fűtőkre is kiterjednek.

Amint látható a vasut alkalmazottainak helyzetén a legkomolyabb törekvéssel óhajt segíteni és teljesen honorálja azt a munkát, amelyet ez a páratlan, nagyszerű személyzet a háboruban végzett.

A mai viszonyok mellett a legjelentősebb segítő forrás az intézeti konyhák szaporítása, amely az uton levő vasutasok valóságos erőrezervája. Nyolc konyha létesült a háború

Tíz koronába kerül egy séta az aradi korzón.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Kedves jó felebarátom, ki gyanutlanul sétálsz a sötétlő korzón, vagy céltalanul ödöngsz a beteg szívek bágyadt októberi verőfényén, ha különösebb dolgod nem köt az utcához, fordulj meg és térj vissza otthonodba. Hazatérve vedd le ruháid és oldd meg saruidat. Mert gondold meg: amíg járkálsz az utcán, amíg jobbra-balra köszöngesz ismerőseidnek, elkopik a cipőd, elkopik a kalapod, el a ruhád. Igen. előbb elkopik, azután tönkremegy. És neked nem áll módodban új ruhát, cipőt, kalapot szerezni, ha csak nem tartozol az emberi faj legkiválóbb osztályába, melyet a tudomány „árdrágítók” néven jelöl meg. Bucsuzz el a korzón szived imádott hölgyétől s ha mégis mellette maradnál, értesd meg vele, mekkora áldozatot hozol érte. Azelőtt tíz koronáért virágokkal áraszthattad el a bájos angyalt, ma ugyanannyiba kerül neked a drága nő, ha nem csinálsz egyebet, mint sétálsz a korzón és léha ostobaságokat csacsogsz a fülébe.

Végy papírt és ceruzát kezvedbe és kísérelj figyelemmel az alább következő egyszerű számításokat: a ruha, amely fess untauglich alakot fed, hatszáz koronába került. Százhat-

van koronát volt szíve kérni a suszternek azért a cipőért, mely elrejté ládálpaidat a nyilvánosság elől. Harisnyádért, melynek az a nagyszerű tulajdonsága, hogy csak egyszer vehető fel, legalább tíz koronát adtál. Elegáns plüss kalpod szinte olcsón vásároltad ötven koronáért, keztyűd is feltétlenül megéri a húsz koronát. A rajtad levő fehérneműt — honny soít qui maly pense — legalább hatvan koronára becsülöm. Adjuk össze ezeket a számadatokat: 600—160—10—50—20—60—900 korona. Ámulj el! Igénytelen külsődöt, lám minő érték takarja. Sajnos, e számításnál belső értéked se mint összeadandó, se mint levonandó tényező nem szerepelhet. Tehát egyszerű külső lényednek legkevesbé értékes, vagy legértékesebb része 900 koronába került. Ennyit kellett fizetned azért hogy megjelenhess az utcán, embertársaid között. Ugyebár eddig minden évben szükséged volt legalább három rend ruhára, három pár cipőre, három keztyűre, kalapra és valamivel több fehérneműre? Egy évben háromszázhatvan nap van. Ezt elosztjuk hárommal, az eredmény százhusz. Ennyiszor használhatod ugyanazt a cipőt, ruhát, stb., ami összesen kilencszáz koronádba került. 900:120=7.5. Hét és fél korona. Ennyibe kerül egy napi megjelenésed az emberek közt, egy napi tartózkodásod az utcán. A számítás azonban nem egészen pontos, mert a felsoroltakon kívül még télükabátra fel-

öltőre is szükséged van, azonkívül fehérneműből nem három, hanem legalább hat párt használsz el egy évben. Ez utóbbi igen kényes jószág, amit olykor ha nem is sokszor, de mégis mosni kell. Mosás ma köztudomás szerinti egyike a legfényűzőbb passzióknak. Téli kabátod ára, fehérnemű többleted és annak mosása, legalább két és fél koronával drágítja meg napi életedet. Hozzáadva ezt az előbb kihozott hét és fél koronához bátran kimondhatjuk, hogy napi öltözködésed tíz koronába kerül. Ezt az összeget azért fizeted, mert uriember vagy, úgy nevezett társadalmi pozícióval. Tünődj magadban, megér-e ez neked naponta tíz koronát.

Ugy-e azt fogod ellenvetni kedves jó felebarátom, hogy „pardon, most háború van, most nem kell az embernek három ruha, most örüljön az ember, ha egy ruhája, egy cipője van, és azt hordja legalább is egy éven keresztül”. Megfoglak győzni érvelésed helytelen voltáról. Ha nem volna háború, talán még ki lehetne jönni egy évig egy ruhával, egy cipővel. Éppen a háború okozza, hogy legalább három darabra van szükség egy év alatt mindeme ruházatkodási cikkekben. Avagy hogy festene az a háborús, papirtalpas cipő, amelyet háromszáz hatvanszor hordtak lábaid. És ruhád az a háborús rongy, nem lógna-e cafatokban le rólad ha háromszázhatvan napon át viselnéd.

Ezek után engedd meg kedves felebarát-

alatt, amelyből azonban most már csak négy áll fenn. Ezeket az ugynevezett jóléti bizottság kezeli.

Teljesen beavatott forrásból vett értesülés alapján jelenthetjük, hogy a kereskedelmi miniszter ígéretet tett a konyhák gyors szaporítására és ez az ígéret azért értékes, mert ennek révén a konyhák építését eddig gátló akadályok meg fognak szünni és elég pénz áll majd rendelkezésre, hogy a konyhák mihamarabb megkezdhessék áldásos tevékenységüket.

Lesz szene az aradi gázgyárnak.

Az osztrák szén elosztásáról is Magyarországon történik intézkedés.

Fővárosi tudósítónktól. —

A közelgő tél aggodalommal tölti el mindazokat, akiknek kötelességük gondoskodni a tüzelőanyagról. Az eddigi tapasztalatok azzal a szomorú eredménnyel jártak, hogy bármennyire is megvolt a jóindulat az intéző magyar körökben, külföldi, főként osztrák hatóságok miatt gyakran szenvedtünk szükséglet tüzelőanyagban. A háztartások még csak valahogy el tudták viselni a mind egyre megújuló mizériákat, ámbar nagyon sok megbetegedésnek volt az oka a hideg lakás, sokkal nagyobb azonban az a veszedelem, amely a tüzelőanyag hiánya miatt a közüzemeket, ezek között pedig elsősorban a gáz- és villanygyárakat fenyegeti.

Aradon is nagy aggodalommal tekintenek a gázgyár téli működése elé, e pillanatban bizonytalan még, vajjon lesz-e elegendő szene az aradi gázgyárnak és kétséges, hogy szénhiány miatt nem lesz-e kénytelen az aradi gázgyár munkáját szüneteltetni, aminek következtében természetesen Arad polgárságát komoly veszedelem fenyegetné.

Az *Aradi Közlöny* szerkesztősége megbízott azzal: érdeklődjem az Országos Szénbizottságnál, történtek-e intézkedések, hogy az aradi gázgyár üzemben tartása biztosítottassék és kilátás van-e rá, hogy az aradi gáz-

tom, hogy röviden áttérhessek b. nejed öngyására. Mert ami reánk férfiakra vonatkozik, ugyanez megsokszorozva áll a nőkre is. Az ő sétatjuk tíz koronánál is többre kerül. A férfiaknál ugy számoltunk, hogy egy ruhát, cipőt, stb. százhuszszor viselhetnek. Nem tudom családi békéd nem-e borulna fel, ha feleséged öngyásával megakarnád értetni, hogy zöld selyemruháját, melyben öt-hatszor már végigpompázott a kerzón, négyszáztizenötöt viselje. Meg vagyok róla győződve, hogy ha újszer egymásután viselte már, tizenegyszer a világ minden kincséért nem venné fel.

— Csak nem gondolod — mondaná — hogy majd százszor felveszem ezt a rongyot? Kisül az arcom. kimenni vele az utcára.

A nők, köztük kedves nejed öngyása is, háromnál jóval több ruhát, cipőt, stb. fogynasztanak évenként. Az ő megjelenésük az utcán tehát még jóval többre kerül, mint a miénk.

Ennek a mesének két tanulsága van. Az egyik, hogy maradjon az ember otthon, ne koppassa hiába a ruháját és egyéb holmijait, mert ujakat nem tud majd vásárolni. A másik tanulság sokkal inkább megszívlelendő és ez az, hogyha nem muszáj, sohse kezdjen az ember számításokba, mert az élet még drágább, mint amilyennek eddig hittük.

I. L.

Az *Aradi Közlöny* más helyén megírtuk, hogy az állami tisztviselők milyen háborus segélyben részesülnek. Ez természetesen áll a vasutasokra is. Itt említjük meg, hogy a havidijas mérnökök, a műszaki és forgalmi gyakornokok fizetésük száz százalékot kapják, az örök 600 koronát, a napibéres szolgák 720 koronát, a napibéres altisztek 960 koronát, míg a forgalmi díjnokok 1080 koronát kapnak segély fejében.

gyár a most következő időben hiánytalanul és fennakadás nélkül kaphassa meg az üzemben tartásához és Arad polgársága igényeinek kielégítéséhez szükséges tüzelőanyagot.

Erre a kérdésemre megnyugtató választ kaptam, ez a válasz azonban más szempontból is érdekes. Az Országos Szénbizottságnál felvilágosítottak ugyanis arról, hogy a magyar és osztrák kormányok között megállapodás jött létre, amely megállapodás biztosítja most már azt, hogy az aradi gázgyár üzemében a télen nem fog fennakadás történni.

— Az aradi gázgyár — mondotta informátorom — jórészt osztrák szenet használt eddig, az osztrák szén felett pedig nem volt jogában magyar hatóságnak diszponálnia. Bécsben, az Arbeitsministeriumban utalták ki a magyar vállalatok részére is a szenet és bizony a magyar vállalatok és magyar hatóságok nem találtak olyan fogadtatásra az osztrák császárvárosban, mint amintőre magyar hatóságnál találnak. A magyar kormányt az eddigi bajok arra indították, hogy a kérdés rendezése és kedvező megoldása érdekében lépéseket tegyen, ezek a lépések eredménnyel is végződtek és október 1-én életbe lépett az új rend, amely szerint a *Magyarországnak átengedett osztrák szénkontingens erejéig annak elosztásáról az Országos Szénbizottság fog gondoskodni.*

— Ezentel tehát itt történik diszpozíció az ausztriai szén elosztását illetően is, az Országos Szénbizottság pedig elsőbbséget biztosít a gázgyáraknak, még pedig azért, mert a gázgyárak, mint mellékterményt kokszt is termelnek, a koksza pedig mint fontos fűtőanyagra feltétlenül szükség van. Ezért illetékes helyen különös tekintettel vannak a gázgyárakra és minden intézkedés megtörtént, abban az irányban, hogy a gázgyár mindenkor pontosan megkapja az üzeméhez szükséges szénmennyiséget és elkerülhető legyen az üzemek megszakítása, vagy fennakadása.

Ez az illetékes helyen elhangzott nyilatkozat alkalmasint megnyugtató azokat, akik aggodalommal tekintenek az aradi gázgyár tele elé.

Paál Jób.

OLVASSA NAPONTA

Az „Aradi Közlöny“ apróhirdetéselt. Hétköznap 50—60, vasárnap és ünnepnap 100—120 különféle apróhirdetés található az „Aradi Közlöny“-ben. —

Vádoltak vádja egy hadbíró ellen.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Sachs Viktor kapitány bűnügyének tárgyalásán a vádlottak a vizsgálat menetére és módjára érdekes dolgokat mondtak. A vádlottak a vizsgálóbíróról, Stössinger Benno hadbírófőhadnagyról azt állították, hogy a kihallgatásnál őket haptákba állította, továbbá megfenyegette őket elzárással és fogvatartással, ha az általa kívánt vallomást nem teszik meg, ellenben szabadlábra helyezést ígért, ha Sachs kapitány ellen tesznek vallomást. Megtörtént, hogy szivarral kínálta meg a vádlottakat, míg máskor álnukból költötte fel őket és késő este ejtette meg a kihallgatásokat, mire a vádlottak a fáradtságtól összegyötörve a kívánt vallomásokat adták.

Azután az egyes faktumokra tért át a bíróság és első sorban a pausáléokra vonatkozólag eszközölte a bizonyítást.

Sachs kapitány vádlott azzal védekezik, hogy ő a rábizott épületkezelési átalánypénzeket és zászlóalj-pénzeket a maga egészében felhasználta, sőt sokkal többet adott ki, annennyi pénz rendelkezésére állott. Amellett az általa beszolgáltatott kincstári pénz is oly nagy összegű volt, hogy abban is fedezetet nyerne a katonai kincstár, ha ő még azokkal el nem számolt volna. Felolvas egy részletes jegyzéket az általa eszközölt kiadásokról és előterjeszti, hogy akkor, midőn őt parancsnok az elszámolásra felszólította és az irodájából a harctéren léte alatt ellopott előjegyzési könyv hiányában elszámolni nem tudott, fedezetül 1000 koronát helyezett el az ezred parancsnokságánál.

Singer Gusztáv ezredes azt vallotta, hogy ő, mikor Sachsot az elszámolásra felszólította és midőn Sachs kapitány a felszólításnak eleget nem tett, jelentést tett az ezredesnek. Hogy azután mi történt, nem tudja. Az ő feljegyzése szerint 475 korona lett volna elszámolandó. Tény az, hogy Sachs kapitány még egyes kiadásokat eszközölt, de hogy milyeneket arra nem emlékszik.

Tarr Zoltán ezredorvos, a következő tanu, elismeri, hogy a kapitánytól kapott egy bizonyos összeget, talán 500 koronát, melyet fizetéképpen vett fel és egyúttal kijelenti, hogy Sachsot becsületes és jellemes embernek ismeri.

Egger Rudolf főhadnagy volt a következő tanu, aki Sachs kapitány után az átalányokat kezelte. Elismeri, hogy petroleum-átalány fejében 100 koronát vett fel, melyet Reznicek ezredessel számolt el.

Reznicek Emil ezredest hallgatták ki azután. Reznicek ezredes, kit annak idején három évi börtönre és lefokozásra ítéltek, miután ez az ítélet még nem jogerős, ezredesi egyenruhában jelent meg és elmondta, hogy hozzá egy jelentés érkezett, melyben Singer ezredes az átalányok elszámolását kérte. Erre ő Sachs kapitányt magához kéréte, de intézkedésére szükség nem volt, mert ezt megelőzőleg Sachs kapitány vádlott az esetleges különbözet fizetésére 1000 koronát letétbe helyezett, melyet a tanu az ezred kasszájában bevételezett.

Déli 12 órakor a tárgyalás folytatását hoinapra halasztották.

Zutt tanár megszöktette Roboz Imrénét.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

A Pozsonyi-uti és a Rádai-utcai gyilkosságok hullámai még jóformán el sem simultak, a budapesti rendőrfőkapitányságot ma újabb bünténnyel iasztották fel. Az első formában ez a hír nem bizonyult valóznak és kiderült, hogy mindössze romantikus szerelmi regényről van szó, amelyet egy férj élénk, felizgatott fantáziája detektív-regénybe illő izgalmas részletekkel cifrázott fel. Kiderült ugyanis, hogy Zutt Richárd iparművészeti iskolai tanár, a hirneves ötvösművész megszöktette Kőrmendi Sárít, a Vigszínház volt tagját férjétől, Roboz Imre írótól.

A riasztó hírt a rendőrségre a férj, Roboz Imre, az Irodalom boudoirjában című rendkívül érdekes könyv szerzője hozta. Roboz ma délelőtt 11 órakor Kreutzler Gyula dr. ügyvéddel jelent meg a főkapitányságon. A feldúlt kedély állapotban levő író a büntügyi osztály II. emeletének folyósóján elfogta az arra haladó Kőrössi rendőrfogalmazót és izgatottan ennyit mondott:

— Gyilkosság történt Kiszpesten. Egy szobrász megölte a feleségemet.

A rendőrfogalmazó az izgatott embert Krecsányi Kálmánhoz, a büntügyi osztály főnökéhez akarta kísérni, de nem volt az irodájában s így Gábor Bélához, a büntügyi osztály helyettes vezetőjéhez vitte, aki részletesen kihallgatta. Roboz Imre fantasztikus történéseit személyi adatainak elmondásával kezdte. Három éve férje Kőrmendi Sárinak, aki nemrég vált meg a Vigszínházról.

Életünk fél évvel ezelőtt vált boldogtalanná, amikor megismerkedtem Zutt Richárd tanárral,

a koronázási kehely tervezőével.

— A tanár, mondotta Roboz, halálosan beleszeretett a feleségembe, akit igen gyakran mintázt a műtermében. Zutt nagyon erőszakos ember, aki egy ízben kijelentette előttem, hogy ha örökre át nem engedem neki a feleségemet, megöli az asszonyt és engem is lelő. Hogy feleségemet megkíméljem a zaklatástól, elküldtem a Tátrába, ahonnan azt írta nekem, hogy örökre elhagy.

Ezután elmondta, hogy nem tudott beletnyugodni, hogy felesége elhagyja és többször öngyilkosságot kísérelt meg. Legutolsó öngyilkossági kísérlete után kibékült a feleségével és rokonai tanácsára, sógorának, Horváth dr. ezredorvosnak kispesti házába költöztek, hogy védve legyenek a tanár üldözésétől.

— Tegnap délután a feleségem Zutt műtermében volt, ahol a tanár mintázta az asszonyt. Én Kreutzler dr.-ral a Medikus-kávéházban vártam rá. Sári boldogan jött velem haza. Este nyugodtan megvacsoráztunk. Éjjel későn feküdtünk le, mert legközelebb megjelenő regényemet olvastam fel Sárinak, aki el volt ragadtatva és kijelentette, hogy csak engem szeret, sőt csak az én írásaim érdeklik. Reggel korán keltünk és megreggeliztünk. Én ezután elmentem a fodrászhoz. Amikor a fodrásztól visszajöttem, a gazdasszony rémülten mesélte el, hogy a ház előtt két autó állott meg, nyolc férfi volt az autókban, akik a feleségemet fehér lepedőbe burkolva az egyik autóból dobták.

Kétségtelen, hogy Zutt megölte a feleségemet. Vérvonókat is láttam az uton.

Kérem a főkapitányságot, adja vissza a feleségemet akár élve, akár halva.

A rendőrség előtt azonnal nyilvánvaló volt, hogy aligha van szó büntényről. A büntügyi osztály detektíveket küldött ki a tényállás megállapítása végett. Bialoszkurszky lovag detektívet pedig megbizta, hogy kutassa ki Zutt tanár tartózkodási helyét. Kiszpesten a detektívek megállapították, hogy *büntény esete nem forog fenn*. Reggel 7 óra tájban két autó állt meg a kispesti ház előtt, de a színésznőt nem burkolták fehér lepedőbe, nem is dobták a gépkocsira, mert Kőrmendi Sári *önként szállt fel az autóból*. Bialoszkurszky lovag megállapította, hogy Zutt szokása ellenére reggel negyed 6 órakor kelt fel és azonnal távozott lakásáról. Műtermében nem jelent meg és a Piaristák-gimnáziumában sem tartott órát.

Krecsányi Kálmán délután elmondta fővárosi tudósítónknak, hogy a rendőrség Roboz Imre ügyében befejezte a nyomozást s mint-hogy bünteselekmény esete nem forog fenn, nincs több tennivalója.

Zutt Richárd tanár Kőrmendi Sárít megszöktette férjétől s a szerelmesek valószínűleg Bécsbe utaztak.

Újabb adatok szerint Révész Pál forgalmi irodájában ma reggel 5 órára két autót rendeltek Kiszpestre. A két autó először a Lónyai-utca 40. számú ház előtt, azután a Bakács-tér 9. számú ház előtt állt meg s mindkét helyen egy-egy sűrűn lefátyolozott hölgy szállt fel. Azután Kiszpestre robogott a két autó Horváth dr. ezredorvos háza elé, ahol a harmadik hölgy szállt fel az egyik autóból. A hölgy végigfeküdt az ülésen és pokróccal letakarta magát. Ebben az autóból egy férfi ült a hölgy mellé, a másik autóból a két hölgyön kívül két férfi ült. Az autók visszarobogtak Budapestre és a Bakács-tér 9. számú ház előtt álltak meg.

Zutt A. Richárd az iparművészeti iskola tanára, európai hírnévű szobrász és ötvösművész, aki az iskolában az ötvös- és keramiai szakosztályt vezeti. A tanár svájci származású ember, aki néhány éve él Magyarországon. Az érem- és plakett-művészet terén nagy tevékenységet fejtett ki és különösen háborús plakettjeivel tűnt fel. Elkészítette a koronázási ajándéknak szánt szekerény tervezetét, de Bánffy Miklós gróf tervezetét fogadták el. Kárpótlásul Csernoch János hercegprimás elkészítette vele a koronázáson használt koronázási kehelyt. Zutt érzésben teljesen magyarrá vált s ezt azzal is igyekezett kifejezni, hogy régi magyar motívumokat vitt bele művészetébe. A debreceni egyetem rektorának díszruháját és jelvényeit s a pedellusok díszruháját ő tervezte s az ő felügyelete alatt készítették. Agitatorikus működésének eredménye, hogy szeptemberben megnyílt a magyar művészeti műhely, amelyet a piaristák új gimnáziumában rendezett be. A műhely az esztétika magasabb iskolájának, a grafikanak, üvegfestészetnek, a keramianak és divattannak osztályait öleli fel. A műhelyben kiállításokat és előadásokat rendezett. Zutt tanár művészi munkásságával előkelő külföldi művészeti folyóiratok is foglalkoztak.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit, hogy a lapkihordóktól újságot vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást figyelembe nem veszi, büntetendő cselekményt követ el. :-: :-: :-: :-:

Uj rend a honvédségnél.

— Fővárosi tudósítónktól. —

A honvédelmi miniszteriumnak két érdekes rendelete látott ma napvilágot. Mind a két rendelet közelről érdekli az aradi honvédeket is és épen ezért sietek ezekről az intézkedésekről elsőnek adni tudósítást az Aradi Közlöny szerkesztősege számára.

Az egyik intézkedés a honvéd pöttestek beosztását változtatja meg és ennek a rendeletnek értelmében már a legközelebbi napokban új beosztás lép életbe az aradi honvédgyaioegeznél is.

A honvédelmi miniszterium ez év elején úgy intézkedett, hogy a honvédpöttestek pötszázadainak a számát ötre emelte fel és felállította a törzsszázadokat is, amit eddig a honvédségnél nem ismertek. Ez a rend rövid ideig volt érvényben, mert a honvédelmi miniszternek ma megjelent új rendelete megszüntette a pöttesteknél fennálló öt pötszázadot, illetve azoknak számát háromra csökkentette. Az átszervezési munkálatok az aradi honvédgyaioegeznél is folyamatban vannak és a pötszázadokba való beosztások ezentúl egészen új alapon történnek meg.

Az ujoncokat három kategóriába osztják.

Lesznek négy hetes ujoncok, nyolc hetes ujoncok és olyan ujoncok, akiknek a kiképzése már befejezést nyert. Ezentúl minden századhoz csak hasonló korosztályu ujoncok kerülnek, az egyikhez a négy hetes ujoncok, a másikhoz a nyolc hetes ujoncok és a harmadik századhoz azok, akiket már kiképeztek és akik innen a haretérre mennek.

Az új rendelet meghagyja a lábadozó és felülvizsgálatos osztagokat, de úgy rendelkezik, hogy ezeknek legénysége készülségi szolgálatot és őrszolgálatot tartoznak végezni. Eddig a lábadozó és felülvizsgálatos legénység pihent.

A törzsszázadnak ezentúl az lesz a kötelessége, hogy összegyűjti az embereket, de azokat nem tartthatja a századnál. A segéd-szolgálatosokat átküldi a kerületi segéd-szolgálatos pötszázadhoz, az őrszolgálatos legénységet pedig a kerületi őrszázadhoz.

A másik rendelkezése a miniszternek a munkáskicserélési osztagokat szünteti meg és az osztagoknál levő legénységet beosztja a már eddig is fennálló kerületi munkásgyűjtő osztagokba. Eddig az volt a rendszer, hogy a segéd-szolgálatos szakmunkásokat vagy a szakmunkáskicserélő osztaghoz, vagy a kerületi munkásgyűjtő kerethez osztották be. Most a kicserélési osztagok megszűnnek, ennek az osztagoknak csak a kerete marad fenn, ennek a katonai hivatalnak pedig az lesz a feladata, hogy a gyárakban levő és frontszolgálatra alkalmas munkásokat harctéri szolgálatra alkalmatlan munkásokkal cserélje fel.

Hasonló intézkedések történtek egyébként a közös hadsereghez tartozó munkáskicserélési osztagokkal is.

P. J.

TÖRVÉNYKEZÉS

§ Halálos ítélet. Eszékről jelentik: Az eszéki törvényszék tegnap ítélkezett Tosity Lyubovlievics Ozmán 26 éves napszámos felett, aki a nyáron Poganucsi falu szélén agyonütött és kirabolt egy parasztagasszonyt. A rablógyilkost Brekán elfogták és miután tettét beismerte, a bíróság kötél általi halálra ítélte. Az elítélt közömbösen hallgatta végig az ítéletet és amikor védője semmisségi panaszt jelentett be, váll vonogatva mondta: Bánom is én!

Tizenkét korona lesz egy métermázsa szén Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Aradváros szénbizottsága ma délután Lűcs Rezső h. polgármester elnökletével ülést tartott, melyen a város és a közönség szénbiztosítása dolgában folyt a tárgyalás. A bizottsági ülésen a polgármester helyettes bejelentette, hogy a szénszükséglet összeírása megtörtént. A szénutalványokat most fogják kiállítani, azon fel fogják tüntetni minden egyes család szénszükségletét és mindenki csakis annyi szenet vásárolhat, amennyire az utalvány ki van állítva. *November elsejétől kezdve a szénjegyrendszer életbelép* és akkorra a város mindenkinek megküldi a szénutalványát.

Közölte az elnöklő polgármester a bizottsággal, hogy Róth Zsigmond szénnagykereskedő pár nappal ezelőtt a polgármesternek egy igen kedvező ajánlatot tett. Róth ugyanis elmondotta *Varjassy Lajos* polgármesternek, hogy neki több széntermelő céggel kötése van nagyobb szénszállítványra, melyeket még ebben az évben kellene leszállítani Aradra. Így többek között egy magyarországi széntermelő céggel kötése van, mely szerint az illető cég ötven-hatvan vagon kőszénét még október hó folyamán köteles Aradra szállítani. Róth arra kérte a polgármestert, hogy tegyen lépéseket a város nevében az Országos Szénbizottságnál, hogy ennek a mennyiségnek leszállítása mielőbb megtörténhessen és ebben az esetben hajlandó lenne a szenet a város közönségének rendelkezésére bocsátani. A polgármester a szükséges lépéseket ezirányban megtette és Róth Zsigmond ennek folytán már értesítést is kapott arról, hogy a szén a legközelebbi napok egyikén Aradra érkezik. A bizottság ezeknek is mertetése után megbeszélés tárgyává tette, hogy a szenet hogyan ossza fel az aradi közönség részére. Abban állapodott meg a bizottság, hogy október 15-ike után ebből a szénből mindenki annyit vásárolhat, amennyi a legutóbb kiadott miniszteri rendelet szerinti szénszükséglete. A szenet Róth Zsigmond szénnagykereskedő telepén rakják le és ott lesz az felosztva és átadva a város közönségének. Aki ebből a szénből kiváltja szénszükségletét, az természetesen szénutalványt nem fog kapni és az más szenet már nem szerezhet be. A bizottság a szén árát métermázsként *tizenkét koronában állapította meg* úgy, hogy a szenet a vevő a telepen veszi át. Kiszállítva két korona nyolcvan fillérrel drágább lesz, métermázsként, úgy hogy ebben az összegben benne van a szénlerakás díja is. Ez az ár a darabos szénre vonatkozik.

Róth Zsigmond bejelentette még a bizottságnak, hogy november hóra négyszáz vagon porosz szénre is van kötése, amiről szintén jelentést tett a polgármesternek és az Országos Szénbizottságnak. Ebből a négyszáz vagon szénből kétszázhatvan vaggont ugyanolyan feltétellel, mint a fentebb említett magyar szenet szintén hajlandó lenne Róth a város rendelkezésére bocsátani ha a város elősegítené a szállítvány akadálytalan leszállítását. A porosz szén métermázsként 2 korona 80 fillérrel lenne drágább a másikkal. Ezt már azonban csakis november hó folyamán osztaná ki a közönség között és csakis szénutalvány ellenében kaphatná mindenki a maga szükségletét.

A bizottság örömmel vette tudomásul a kedvező hírt s habár ennek a nagy szállítványnak sikeres megérkezéséhez a bizottság tagjainak nincs nagy reménye, elhatározták, hogy felké-

rik a szénbizottságot a szükséges intézkedések megtételére.

Szó volt arról is, hogy hogyan lehet ellenőrizni és a visszaéléseknek elejét venni az egész kicsinyben történő szénvásárlásoknál. Az alsóbb néposztályok ugyanis öt-tíz kilónként szék többet beszerezni szoktak, amit azelőtt kisebb szatácsoknál kaptak meg. Most természetesen ezeket a kisebb mennyiségeket is jegyek ellenében fogják kiadni, de még egyelőre nem határozták el, hogy mily módon eszközölkézik azt. A szénbizottság ebben az ügyben felkéri a rendőrfőkapitányságot, hogy írja össze azokat a kiskereskedőket, akik hajlandók lennének ilyen kisebb mennyiségekben is kiosztani a szenet a közönség között és csak ennek a listának elkészülése után fog határozni a bizottság ebben a kérdésben.

Elsülyesztett angol cirkáló.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Amsterdam. A Croke 14.500 tonnás angol cirkálót kedden reggel Írország északi partján megtorpedózták. A páncélos megérkezett egyik közeli kikötőbe, azután elsülyedt. A robbanás tizennyolc embert megölt. A legénység nagy része megmenekült. A páncélos cirkáló 1901-ben épült, közép nagyságu 152 méter hosszú, 21 széles és kilenc méter mély, volt rajta 47 darab 23.4 centiméteres és számos kisebb ágyú. A legénység állománya 900.

Rotterdam. A hivatalos Reuter-ügynökség jelenti a legtekintélyesebb helyről, nyilván az angol kormány részéről: Annak következtében, hogy a németek állandóan csak nyílt és meg nem erősített városokat támadnak meg, halált és pusztulást okoznak a magántulajdonban, az angol kormány elhatározta, hogy Németország ellen megkezdje a bosszu légi-hadjáratot.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **A színházi Iroda hírei.** Október 6-ikát kegyelettel ünnepli meg a színház, a mennyiben az esti előadást megelőzi Zombori Andor „Október 6” című alkalmi költeménye, szavalja Forgács Sándor. Utána a Lavetta szerelme kitűnő operett kerül előadásra. *Ifjúsági és népies előadás.* Ma szombaton október hó 6-án, délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor tartja a társulat az első ifjúsági előadást. Színe kerül az Obsitos kitűnő operett, a főszerepekben Horváth Mici, Heppesné, Bánrózi, Benkőné, Barics, Várnei, Kertész, Győző, Polgár stb. *Vasárnapi előadások.* Vasárnap mint rendszeren két előadás lesz a színházban. D. u. 3 $\frac{1}{2}$ órakor mérsékelt helyárral a Tatárjárás kitűnő operett kerül színpadra elsőrangú szereposztásban. Este 7 $\frac{1}{2}$ órakor a Lavotta szerelme pompás operett újodásának lesz a negyedik előadása.

Alaptalan hírek a felmentésekről. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az utóbbi időben a közönség körében az a hír terjedt el, hogy őfelsége parancsára ezután csakis valamely képviselő közvetítésével beadott felmentési kérvényt fogják elintézni. Ennek folytán a képviselőket valóságban elhalmozzák ilyen irányú kérésekkel. Ezért illetékes helyről közlik, hogy ez a hír természetesen egészen alaptalan. Az irányadó katonai hivatalokat a felmentések engedélyezésével kizárólag az érvényben levő szabályok vezetik.

HIREK.

Viharos jelenetek a tőzsdén.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: A budapesti tőzsdén ma izgalmas jelenetek játszódtak le. Mindjárt a mai magánforgalom megnyitása elején egy olyan jelenet történt, amely újból annak bizonyítéka, hogy a játékdüli mennyire elfajult. Amikor a csengő a magánforgalom kezdetét jelezte, óriási hausse mozgalom indult meg, mely az eddigi gyakran viharos jeleneteket is háttérbe szorította. Olyan örületes láрма keletkezett, hogy az első kurzusokat lehetetlen volt megállapítani. Az első pillanatban mindjárt husz-harminc és ötven koronás emelkedések voltak. Különösen két részvénynei volt óriási a forgalom, és pedig a Fatermelők és az Atlantica részvényeinél. A Fatermelők, amely ezen a héten már 400 koronával emelkedett és amely tegnap 1580 koronával zárult, mindjárt az első pillanatban 1600—1800 koronára emelkedett. Miután egy darab sem volt kapható, a kurzus egy perc múlva 2000 koronára ugrott fel. Hasonló jelenetek játszódtak le az Atlantica papírjainál is, amelynek ára tegnap 1750 korona volt. Ma mindjárt az első percekben 1950 koronát adtak érte. Mindez két percen belül folyt le.

A tőzsde ügynökei nagy meglepetéssel tárgyalták a lefolyt jeleneteket és joggal látták veszélyeztetve a budapesti tőzsde hírnevét. A feltett gondolkodtak, hogyan lehetne ennek az ár-felverésnek elejét venni.

Munk Péter tőzsdetanácsos lépett közbe a tárgyalásoknál és rövid tanácskozás után megjelent a teremben, csengett és Schütz József tőzsdei titkárral kihirdette, hogy a mai napon *a Fatermelők részvényeire s az Atlantica részvényeire üzletek nem köthők.* A Fatermelők részvényeire kötött üzleteket semmisnek nyilvánították és az Atlantica részvényeinél is csak az első üzletkötéseket ismerték el, míg a többiek nem engedték meg. — A határozat a tőzsdei tagok körében óriási izgalmat keltett és valószínű, hogy annak még következményei is lesznek. Mindenesetre azonban megakadályozták a játék elfajulását. Holnap nincs tőzsde nap. Valószínű, hogy a legközelebbi tőzsdei napig a tőzsde vezetősége intézkedéseket fog tenni, hogy korlátokat szabjanak a játék elfajulásával szemben.

A záróárfolyamok a magánforgalomban a következők voltak: Magyar Hitel 1299, Osztrák hitel 947, Agrár Bank 975, Fabank 1027, Hazai bank 490, Kereskedelmi Bank 5820, Magyar Bank 868, Magyar Általános Kőszénbánya 2510, Salgótarjáni Kőszénbánya 1223, Beocsini Cement 1165, Viktoria Malom 2065, Condordia 985, Borsód Miskolci 1790, Rimamurányi 1167, Ganz Danubius 4525, Ruggyantágyár 1350, Klotild Vegyi Ipar 658, Nasici Tanin 3500, Osztrák-Magyar Államvasut 1125, Atlantica 1950.

— **Kitüntetések.** Budapestről jelentik: Őfelsége a Szent István rend nagykeresztjét adományozta Félix Bourbon pámai hercegnek a 15 dragonyos zred főhadnagyának a Lipót-rend középkeresztjét hadiékítményekkel és kardokkal Kosak Ferenc altábornagynak, a Lipót-rend lovagkeresztjét Bernáth Ottó altábornagynak, Vörös Henrik 24. gyalogezredbeli főhadnagyának és Kakigenice Lajos 68. gyalogezredbeli főhadnagyának. —

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Imrédy Ákos pénzügyi fogalmazó gyakornokot, pénzügyi fogalmazóvá nevezte ki.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Lefoglalja a kormány a bores hordókat.

Budapest. A kereskedelmi miniszter az őszi szállítási időszak beállta következtében felmerült forgalmi nehézségek megkönnyítése céljából a kereskedelmi és iparkamarák és a más érdekképviseletok útján a szállító közönséghez fordult, hogy a vasutakat a forgalmi nehézségek leküzdésében támogassák. Azokat az intézkedéseket, melyekkel a közönség támogatást nyújthat, a kereskedelmi miniszter a következőkben jelölte meg: 1. Mindenki szükségletét olyan fedezze, ahonnan a legrövidebb uton történhetik a szállítás. 2. Olyan szállításokkal, amelyek kocsin, gépkocsin stb. is történhetnek, a vasutakat a közönség ne terhelje. 3. Az okvetlenül nem szükséges szállításokat és az áruk ide-oda küldését mellőzni kell. 4. Az áruk nagyobb távolságra való szállításánál meg kell vizsgálni, hogy a szállítás nem történhet-e vízi uton is. 5. A vasutikocsikat az azon levő rakomány tetőpontjáig ki kell használni. A kocsik kirakása tekintetében a fennforgó helyi viszonyok szerint a küldeményeket lehetőleg nagyobb mennyiségben kell feladni. 6. Az átvevőknek és a feladóknak karöltve kell működni, csak annyi kocsit szabad utnak indítani, amennyit az átvevő ki tud rakni. 7. A kocsik gyors be és kirakása érdekében a kirakásról még ünnep és vasnapokon is gondoskodni kell. 8. Utazásait mindenki a legmesszebbmenőleg korlátozza. A túlszűfolt vonatok ugyanis késést szenvednek és ezáltal az áruforgalomban is torlódás szokott beállani.

Budapest. A hivatalos lap holnapi számában rendelet jelenik meg, amelyben a földmívelésügyi miniszter elrendeli a bor és a

szesz eltartására alkalmas járhordók bejelentését. Bejelentési kötelezettség alá csakis azok esnek, akik ilyen hordókat készítenek, továbbá akik ilyenek eladásával, vagy vételével üzletszerűleg, vagy csak alkalmilag is foglalkoznak. Ezeknél a készletben levő és összeállítandó hordókat a rendelet zára alá vették jelenti ki. A megyékben az alispán és városokban a polgármester által kiállított utalványra adhatók csakis a hordók, még pedig olyan mennyiségben, amilyenben az utalvány, mint szükségletet feltüntet. A rendelet végül a hordók számára maximális árakat is megállapít.

Berlin. A birodalmi kancellár a külügyi kérdésekben csak hétfőn, vagy kedden fog felszólalni.

Kopenhága. Pétervári táviratok szerint a belügyminiszter közölte, hogy az ország belsejében a helyzet igen válságos. Számos városban zsidóellenes pogromok voltak. A birodalom más részeiben felfegyverzett rablóbandák terrorizálják a lakosságot.

Pétervár. A Reuter-ügynökség jelenteti: A demokrata konferencia értekezletén Kerenszky miniszterelnök megjelent és kijelentette, hogy csakis koalíciós kormány mentheti meg az országot. Ha a konferencia más határozatot hoz, úgy annak is aláveti magát, de ebben az esetben benyújtja lemondását, hogy a kormányválságot ne hosszabbítsa meg.

Berlin. A Wolff-ügynökség esti jelentése: Flandriában élénk tűzharc az Yser és a Lis között. Egyébként lényeges esemény nem történt.

— **Királyi elismerés az önként szolgáló öregeknek.** Bécsből jelentik: Öfelsége a következő legfelsőbb parancsot adta ki: Megparancsolom, hogy az 1864. és 1865. születésű évfolyamokhoz tartozó valamennyi rangosztály nélküli havidíjas és legénységi állománybeli személyek, akik 1917. május 21-én és augusztus 7-én kiadott parancsom alapján szabadságot kaptak volna, de a legnagyobb elismerést érdemlő és hazatérésük után megmaradtak a katonai szolgálatban, kivétel nélkül megkapják a vas érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján. A havidíjasok, a rangosztály nélküli őrmesterek és az ezzenlő rangúak, valamint a magasabb rangú altisztek a vas érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján levő koronával kapják meg.

— **Új záróra rendelet.** Egy fővárosi lap írja: Értesülésünk szerint a kormány az a tervvel foglalkozik, hogy a ma érvényben lévő zárórát még egy órával leszűlíja és az általános zárórát este tíz órára állapítja meg. Már a jelenlegi záróra rendelet meghozatalánál is felmerült ez a terv, sőt akkor — osztrák tervezetések alapján — kilenc órára záróra gondolták, de a minisztertanács, hosszas vita után, végül s a tizenegy óra mellett döntött. Ugy tudjuk, hogy most — fűtőanyag megtakarítására való tekintettel — mégis tíz órára akarják leszűlíteni a zárórát. Az erre vonatkozó rendelet hír szerint, már a legközelebbi minisztertanácsok egyikén sorra kerül és már novemberben életbe is lépnek.

— **Kitüntetés.** Öfelsége legkegyesebben elrendelni méltóztatott, hogy az ellenség előtt bátor és vitéz magatartásáért Kereszties László 802. honv. gy. e.-beli hadnagynak a legfelsőbb dícsérő elismerés a kardokkal tudtul adassék.

— **Felmentték a malmok őrési díját.** A malmok őrési díja eddig métermázsánként 4 korona 20 fillér volt. Most arról értesülünk, hogy a malmok őrési díját 5 korona 20 fillérré emelték fel. A malmok őrési díj már bizalmas értesítést is kaptak. Ez lényegesen mögöttes marad a malmok által követelt őrési díjnak, de mégis bőségesen elegendő a malom költségeinek fedezésére. Az 5 korona 20 filléres őrési díj mellett a Haditermék Rt. illetően az Országos Közélemezési Hivatal rendelkezésére igyekező jelentékeny többlet marad, amelynek az lesz a rendeltetése, hogy a közlemezést egyes viszonylatokban olcsóbbá tegye.

— **Kemény lesz a tél.** A bécsi meteorológiai intézet időjárás szolgálatának vezetője, Defant egyetemi magántanár — mint bécsi tudósítónk táviratozza — úgy nyilatkozott, hogy a tél előreláthatóan nagyon hideg lesz és szokatlanul korán fog kezdődni.

— **Halálozás.** Az egész városban mély, őszinte részvétet keltett Fodor Adolf textilgyári pénztáros elhunytja. A közismert gyári főtisztviselő már hosszabb idő óta orbáncban szenvedett és ez a betegség ölte meg. Négy árva gyermek siratja az apa elhunytát s az ő gyászuk annál megrendítőbb, mert csak néhány héttel ezelőtt veszítették el édes anyjukat. Az elhunytban Fuchs Ignác és Fuchs Arnold fivérüket gyászolják. Temetése vasárnap délelőtt 11 órakor lesz az izraelita-temető halottas házából.

— **Adományok.** Bartha László, Nagykamarás 20 koronát adományozott a rakkant alap javára. P. K.-né Arad a hadiárvak részére 10 K-t küldött. F. A. waggonyári tisztviselő 3 K-t küldött a vak katonák részére.

— **Kitüntetés.** A király Írsai I. István 4. honvéd pótzászlóaljbeli tart. hadnagynak, az ellenség előtt teljesített szolgálatáért a Károly keresztet adományozta.

— **Elfogták a kifözönő gyilkosát.** Budapestről jelentik: A tegnapi meggyilkolt és kirabolt Balogh Ferencné Rédey-utcai kifözönő gyilkosát elfogták. A rendőrség gyanúja mindjárt az volt, hogy valamelyik család követte el a gyilkosságot és még tegnap bekísérték a főkapitányságra Rudolf Marót, Baloghné cselekedését. Egész éjszaka vallatták, még végre ma reggel nyolc órakor bevallotta, hogy ő gyilkolta meg Balogh Ferencné. Arra a kérdésre, hogy miért követte el borzalmas tettet, azt válaszolta, hogy bosszúból, mert Baloghné rosszul bánt vele, ütötte, verte és még adott neki esőt. A kora reggeli órákban még nem akart nyilatkozni a gyilkosság részleteiről, mindössze annyit mondott, hogy a rablott pénzt a Csillag-utca 4. számú házban egy félreeső helyen rejtette el. A detektívek a leányt, aki fényképezés és fotózásban otthon reggel kilenc órakor kivették a házából, hogy vallassák tovább és itt ma délután 2 órakor lefolytatották.

— **Felmondás a házmesterpénz miatt.** Budapestről jelentik: Zoltán hűvös háztulajdonos felmondott Budapestben Adolf nevű lakójának, mert a háztulajdonos koronra házmesterpénzt nem fizette meg. A bíróság nem fogadta el a felmondást és az ügy a budapesti központi járásbíróhoz került. A máj tárgyaláson a bíróság a háztulajdonost elutasította a keresetével, azzal az érdekes megokolással, hogy a házmesterpénz meg nem fizetése csak annak követelésére ad jogot, de nem tekinthető oly fizetési késedelemnek, mely miatt a lakás felmondható.

— **Rablógyilkosság Körösbányán.** Vasárnap reggel Karács község előjárósága küldönccel értesítette a helybeli csendőrséget és járásbírókat, hogy a Körösbánya és Karács közti határterületen levő keskeny völgyben meggyilkolva találtak Belei Mária gazdag földmívelőnőt. A kiszállított csendőrség és vizsgálóbíró megállapították, hogy rablógyilkosság történt. A tettes fejével végzett áldozatával. Először ütést mért a fej hátsó jobb oldalára s mikor ez a földön elterült, a balta élével az első ütést mellé mért tátongó halált okozó csapással oltotta ki Belei Mária életét. A vizsgálat megállapította, Belei Mária szokása volt, hogy állandóan nagyobb összegű pénzt hordott magával ingébe bevarva. Ez az összeg ezúttal ment. Ezt azért tette, mivel környezete állandóan dézsmálta pénzt. A tettes még nem került meg és a közelebbi részletek is hiányoznak. Erélyes nyomozás folyik.

— **Adományok.** Weisz Lajos 5, Csóty Nándorné 8, dr. Graur Viktor 10, Nagy Imre főhadnagy és neje, Pataky János ravatalára szánt koszorúmegváltás 20, özv. Reiniger Samu 50 korona. Mindezen adományokért halás köszönetet mond az aradvárosi Vörös Kereszt-egylet nevében Vársárhelyi Janka elnöknő, Hász Erzsébet alelnöknő.

— **Helybeli és vidéki viszonteladók részére tábori dobozok, levelező-lapok, csomagoló- és levelepapírosok, papírzacsok, képes levelező-lapok, papírszalvéták, noteszek stb. legolcsóbban Kerpel Izsó papírnagykereskedésében.**

RÖZSGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Mozgalom a jövő évi gabonaárakért.** A gazdák körében mozgalom indult meg annak érdekében, hogy a jövő évi mezőgazdasági termények árát már most állapítsák meg. A gazdák az ipari maximálással együtt kérték a jövő évi maximális gabonaárak megállapítását, mert az a vélemény, hogy ha ez meg nem történne, attól lehet tartani, hogy igen jelentékeny őszi vetési terület marad bevetetlenül.

MOZGOKEPSZINHAZ.

* A „Csókos asszony” premierje az Apollóban. Elérkeztünk az idei mozszezón klujához, egy igazán nagystilű, úgy a témájában, mint a rendezésében eredeti film bemutatásához. A „Csókos asszony” határozottan nagy eseménye a kinematográfiának. Mintha a modern korban bűnös, életveg renaissance valamelyik asszonya ébredne újra, mintha Lucretia Borgiak vagy Beatrice Lencik képéről vett volna mi-

teképet Romani Nisa grófné megalkotásához Regina Badot, ez a fölényes színjátszási tehetségű finom, puha, de Bayros bujaságára emlékeztető vonalakból megalkotott asszony. Férjével, gyermekével, a világgal mit sem törődve, csak a csóknak és ölének él tündérkastélyában, hogy aztán onnan a nemes szűjtő karja az örületbe és halálba taszítsa le. Az érzelmek széles skáláját eleveníti meg e darabban Regina Badot, a legtündökletesebb moziművésznő, az érzéki szenvedélyességtől egészen a pszichológiai összeomlásig. A hatalmas film minden egyes felvonását a tetszés moraja követte. A mai premier a külsőségekben is imponáns volt. Jegyeket már az esti órákban nem lehetett kapni. Még szombaton és vasárnap marad még soron a „Csókos asszony”. A délutáni és az esti előadásokra már délelőtt fél 12-től 12-ig kapni jegyeket az Apolló pénztáránál.

* 2 sláger vasárnap az Erzsébet mozgószínházban. Vasárnap 2 kiváló sláger kerül bemutatásra. Az egyik a Trón és szerelem című erámi szenzáció, mely ugy tartalmával, mint sikerült kidolgozásával, a színesek rutinos játékaival nagy sikerre tarthat számot. A második kép Egyszer volt Budán... című elsőrangú vígjáték, melynek minden egyes jelenete kedves és szellemes. *Csőtörtőkön a házasság árnyéka Waldemar Pyslandorrel a főszerepben.*

A szerkesztésért felel:

STAUBER JÓZSEF.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. évi október 6-án, szombaton
Délután három és öt órákor másodszori előadásokkal:

Az obsitos.

Büszkes játék 3 felvonásban.

Ezre fél 8 órákor rendez helyarárral:

R. Bécslet.

R. Bécslet.

Lavotta szerelme.

Délután 3 felvonásban.

Fodor Lajos, Magda és Edít mint gyermekei, alólírott családtagok nevében is, a sorsosapástól losujtva, bánatos szívvel tudatják, hogy néhány hét után imádozott hitvesét, drága jó anyánkat követve, a jólelkű, emlékező atya,

Fodor Adolf

f. hó 4-én, délután 5 óráig, munkás életének 54-ik évében rövid szenvedés után elhunyt.

Hült tetemét folyó évi október hó 7-én, vasárnap délelőtt 11 órákor fogjuk az aradi izr. temető halottas házából örök nyugalomra kísérni.

Aldott legyen emlékezte!

Arad, 1917. október hó 5-én.

Dr. Fuchs Katalin özvegy Fuchs Ignác, Fuchs Arnold, Fuchs József, özvegy Kohn Lipótné özvegy Fuchs Helén, Varga Lajosné özvegy Fuchs Viktoria testvérei. Dr. Deutsch Mihály és neje özvegy Werner Mária, Dr. Grünér Fülöp és neje özvegy Werner Olga, Fuchs Ignácné, Fuchs Arnoldné, Fuchs Jésselné, Varga Lajos, Dr. Werner János sógorai és sógorónói. 6810

A Hungária Aradi Pamutárnyár R.-T. igazgatósága, mely megilletődéssel jelenti, hogy kiválóan buzgó és hűséges tisztviselője

FODOR ADOLF úr

f. hó 4-én elhunyt.

Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni!
Arad, 1917. október 5. 6817

A Hungária Aradi Pamutárnyár R.-T. tisztviselőkara, mely fájdalommal jelenti, hogy hűséges és kedves kartársa

FODOR ADOLF úr

f. hó 4-én elhunyt.

Emlékét mindenkor kegyelettel fogjuk megőrizni!

Arad, 1917. október 5. 6818

Hol találkoztunk?

Használt ólom megvételre kerestetik.

20934—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A mákért követelhető legmagasabb ár az 1917. évi máktermékeknek zár alá vételéről s forgalmának korlátozásáról szóló kormányrendeleteket a következőkben teszem közhírré: A m. kir. miniszteriumnak 221—1917. M. E. számú rendelete a mákért követelhető legmagasabb ár megállapításáról.

A mákért követelhető legmagasabb ár a magyar szent korona országainak egész területére nézve métermázsánként (100 kg.) tiszta súlyra 350 korona.

Ezt a legmagasabb árt, amely magában foglalja a rakodó álló-

máshoz való szállítás költségeit is, csak nélkül készpénzüzetés mellett történő eladás esetére kell érteni.

Az I. paragrafusban meghatározott legmagasabb ár csak az üzleti forgalomban szokásos követelményeknek megfelelő minőségű árura vonatkozik, kevésbé jó minőségű árúért csak megfelelően alacsonyabb ár fizetendő.

Az 1917. évi egész máktermés a közszükséglet céljairól biztosítása érdekében zár alá vétetik, kivéve a termésnek azt a részét, amelyre a termelőnek háziszükségletére vagy gazdaságában vetőmag céljára szüksége van. A termelő zár alá vett termését fel nem

használhatja, fel nem dolgozhatja és — amennyiben a jelen rendelet másképpen nem intézkedik. (7. paragrafus) — másnak, mint a Magyar Olaj- és Zsiripari Központ Részvénytársaságnak (Budapest, VI., Vilmos császár-ut 33. sz.) illetőleg Horvát-Szlavonországokban másnak mint az ottani Országos ellátási részvénytársaságnak (Zemaljska Opskrba d. d. u. Zagrebu) el nem idegenítheti és azzal egyáltalában csak a jelen rendeletben megszabott korlátok között rendelkezhetik.

Aki a jelen rendelet valamely rendelkezését megszegi vagy kiátsza vagy megszegésénél vagy kijátszásánál bármely módon köz-

remüködi, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik.

Arra a készletre nézve, amelynek tekintetében a kihágást elkövették, a rendőri büntető eljárás során a törvény értelmében elkövették a helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt illeti, a többi része a felmerült költségek levonásával a Hadirokkantak Segélyalapja javára fordítandó.

Arad, 1917. augusztus hó 24.
Green, főkapitány.

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arobórt vakító teherre varázsolja és eltünteti mindenféle arisztátalanságot. Ara egy tégelynek 2—K.

Ibolya Doré szappan 4 kor., Ibolya Doré tej 2 K — fill. Ibolya Doré hölgypor 2 K — fill.

Tyükszem ellen

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ara 1 korona.

Kellemes ízű limonádét

mindenki otthon készíthet 1 adag **CITRAS**-sal.

Ara 20 fillér.

Fenn szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszerárán

Arad, Andrásy-tér 22. szám.

A szépségápolás titka a felhasznált szoptószeres helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-széplítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőse. Kis tégely 1:50 kor. Nagy tégely 2:50 k.

Rozsnyay Serail orémje nappal használatra. Egy tégely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill.

Rozsnyay Serail oropora. Lehető finomságu. Orém, fehér, róza és testszíneken. Egy dob. ára 2 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Loin du bal, orgona, piros róza, Serail. Uvaga 1 kor 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1948

Rozsnyay Mátyás gyógyszerárán Arad, Szabadság-tér.

Tisztelettel értesitem Aradváros és Aradmegye n. é. közönségét hogy a Deák Ferenc-utca 29. szám alatt a volt Osizmadia-féle

vendéglőt

(a Balaton-kávéház mellett) megnyitottam. Kétféle konyha. Abonensek elfogadtatnak. Tisztán kezelt italok. Nagyrabecsült pártfogásért esedezik

Lőfkovits Rózsika.

Aradi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1917. évi június 1-től.

Aradról Szegedre indul:	
Személyvonat reggel	6.40
Személyvonat délután	4.18
Aradról Szegedre érkezik:	
Személyvonat délelben	12.00
Személyvonat este	9.51
Szegedről Aradra indul:	
Személyvonat éjjel	3.06
Személyvonat délután	3.17
Szegedről Aradra érkezik:	
Személyvonat reggel	7.38
Személyvonat este	7.51
Aradról Brádra indul:	
Személyvonat reggel	5.40
Személyvonat délután	12.48
Aradról Brádra érkezik:	
Személyvonat délelőtt	11.53
Személyvonat este	7.46
Brádról Aradra indul:	
Személyvonat éjjel	3.00
Személyvonat délután	1.13
Brádról Aradra érkezik:	
Személyvonat délelőtt	10.00
Személyvonat este	7.39
Aradról Ujszentannára indul:	
Délután	5.30
reggel	8.26
Aradról Ujszentannára érkezik:	
D. é.	9.10
Este	6.10
Ujszentannáról Aradra indul:	
Este	6.22
Ujszentannáról Aradra érkezik:	
Este	6.53
Borosjenőről Csermőre indul:	
Vegyes vonat délelőtt	9.32
Vegyes vonat délután	5.32
Csermőről Borosjenőre indul:	
Vegyes vonat reggel	6.32
Vegyes vonat délután	4.29
Mezőhegyesről Kétegyházára indul:	
Motoros vonat reggel	8.37
Motoros vonat este	6.20
Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:	
Motoros vonat reggel	6.10
Motoros vonat délután	4.10
Ujszentannáról Kétegyházára ind.:	
Motoros vonat reggel	9.25
Motoros vonat este	7.09
Kétegyházáról Ujszentannára ind.:	
Motoros vonat reggel	6.00
Motoros vonat délután	4.00
Borossebesről Menyházára indul:	
Vegyesvonat délelőtt	9.00
Menyházáról Borossebesre indul:	
Vegyesvonat délután	2.39

Központi irodánk részére

Keresünk

egy kereskedelmi akadémiát végzett, pár évi gyakorlattal bíró, kettős könyvelésben jártas

fiatalembert

Ajánlatok, fizetési igények megjelölésével: az Aradmegyei Mezőgazdasági Ipar R-T-hoz Kisjenő küldendők.

Viszketegséget,

sömör, ráh leggyorsabban elmulasztja a Dr. Fleisch-féle eredeti

„BARNA ZSIR“

Nincsen szaga, nem piszkít. Mindig eredeti peccetes Dr. Fleisch-felől kérjünk. Próbát tegyél 1.50 k. nagy tégely 3.—k. Családi tégely 9.—k. Kapható Aradon, Hajós Árpád gyógyszerárán, Andrásy-tér 22. 7151

Fehér, száraz

házi szappant

nagyobb mennyiségű vásárol

Hajós Árpád gyógyszerára

Arad, Andrásy-tér 22. sz.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruha elük

kiirtására legjobb szor a PETRIS folyadék, ára 2 kor. és HADAR hirtőpor, ára 2 kor.

Szőrvesztő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrt aró, nyak vagy karokról, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ára utasításra 1 kor.

Fonti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Árpád gyógyszerárán

Arad, Andrásy-ut 22. szám.

Használt ólom

megvételre kerestetik.

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy győzereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 3 korona 60 fillér. Nagy palack ára: 6 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosztó szer, finom fűszeres ízű, szonogító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegnek részére és ott, ahol a condurongó kéreg javára van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Erősíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

Rozsnyay Mátyás gyógyszerárán Arad Szabadság-tér.

1948—1917. KÉ.

HIRDETMÉNY.

Közlirre teszem, hogy a m. kir. honvédelmi miniszter ur. 15504. eln. 206—917. sz. rendeletével a hadi célokra igénybe vett fémtárgyakért a következő tételeket állapította meg:

A) Sárgarézből készült tárgyak.

1. Mindenféle foggantyú, védő, szőnyeg- és függönyrud, török-közötartó, díszítő és egyéb rud és cső, ezek tartói, megerősítő részei és gyűrűi, mindenféle foggantyú; 2. Sarok, személy, lábazati és egyéb védőlemez, fűzér és burkolat, ideértve a fűtőtestek burkolatait is; 3. Díszitvények és megerősítő eszközök, u. m.: golyó, gomb, lánc, fűzőgyűrű, pálcza, lánc stb. 4. 25 c—m. Fátmérőljűnél kisebb harang, csengő és gomb; 5. Horog, u. m. ruha, kalap, pálcza és ernyőtartóhorog sárgarézöntvényből kilogrammonként 3.50 K., hengerelt sárgarézáruból kilogrammonként 4.50 K.

1. Egyszerű dohányzó és íróasztal készlet és egyszerű díszmű-áru; 2. Név, reklám és tájékoztató tábla (pl. emelet, jelzés) függő, cégér- és cégtábla, jelvény, címer, 3 cm.-nél magasabb fémbetű és szám, 10 gr.-nál súlyosabb kulcs és egyéb számlap (pl. ajtószámlap.) 3. Rácsok, mint védő, háritókeret és díszrács; 4. Kályhaelötétek; 5. Virágseréptartók; 6. Ruhaalványok, ruhafogó, virágseréptartók, bot- és ernyőtartó edények; 7. Kirakat, berendezések, u. m.: állványok, gyámoktartók, sínek sárgarézöntvényből kilogrammonként 4.50 K., hengerelt sárgarézáruból kilogrammonként 5.50 K.

B) Vörösréz, bronz, vörösfém, és tombából készült tárgyak.

Az A) pont alatt felsorolt tárgyak térítési tétele oly tárgyakra vonatkozólag, amelyek ujezüstből vagy ezzel rokonövezetekből készültek, két koronával nagyobb, mint a sárgaréz tárgyaké. Az A) B), C) alatt felsorolt tárgyakon estleg található ón, ólom, vagy horgony alkatrészek, illetőleg becsülés szerinti súlyuk szerit térítendő meg és pedig az ólom kg.-kint 1.20 koronával, az ón 16 koronával és a horgony 1.50 koronával.

Amenyiben ezekért a tárgyakért a jelen rendelettel nem valamely más térítési tétel állapított meg, érték a 13463. eln. 20. b) 115. száma honvédelmi miniszteri rendletben megállapított térítésénél fogva 30 százalékkal nagyobb térítés jár.

Arad, 117. szeptember hó 22.

Green, főkapitány.

Használt csomagoló papir megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. :-:

Kifutófiu

jó fizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

